

EEN STUDIE VAN DE TWEEDE BRIEF AAN TIMOTEÛS

HANS DERCKSEN

WOORD VOORAF

De twee Timoteüsbriefen worden samen met de brief aan Titus wel gerekend tot de zogenaamde pastorale brieven. Dit is niet zonder reden hoewel in de andere brieven van Paulus ook pastorale elementen aanwezig zijn. We leren in deze brieven veel van de instructies die Paulus geeft aan zijn ‘waar kind in het geloof’ Timoteüs. Timoteüs, van nature geen assertieve persoonlijkheid moet orde op zaken stellen in de gemeente te Efeze omdat dwaalleringen deze gemeente bedreigen, in de eerste brief is dit vooral het leidende thema. De tweede brief is een paar jaar later geschreven en de situatie is nu veranderd in die zin dat Paulus nu gevangen zit in Rome en dat hij weet dat zijn einde nabij is. Dit geeft aan deze brief een speciaal accent en hoewel hij nu vrij eenzaam is kan hij met voldoening op zijn leven terugkijken. Hij schrijft nu de bekende woorden: ‘Ik heb de goede strijd gestreden, ik heb mijn loop ten einde gebracht, ik heb het geloof behouden’ (2 Tim. 4:7). De beide brieven zijn voor elke geestelijke werker een bijzondere stimulans om, ondanks moeilijke omstandigheden, vol te houden en de taak die de Heer hem/haar gegeven heeft ernstig te nemen.

Ook uit deze brieven is mij gebleken dat het niet altijd eenvoudig is om te begrijpen wat Paulus bedoelde te zeggen (2 Pet. 3:16). Verschillende commentaren geven vaak verschillende uitleggingen. Voor wat we werkelijk als geestelijk voedsel nodig hebben, is dit meestal niet van belang.

Deze studie, die over de tweede brief gaat, is oorspronkelijk geschreven in 2012 en later aangepast aan de zes bijbelstudies die gedurende de periode september 2015-november 2015 in de Pinkstergemeente Morgenstond te Zoetermeer zijn gegeven.

De studie is opgedeeld in hoofdstukken waarbij elk hoofdstuknummer correspondeert met het volgnummer van de bijbelstudie. Elk hoofdstuk is weer opgedeeld in ‘sub-hoofdstukjes’ waarbij meestal begonnen wordt met ‘Inleiding’. Op deze manier hoop ik de overzichtelijkheid te bevorderen.

De schrijfstijl is verder eenvoudig en persoonlijk en soms worden, omdat elk hoofdstuk grotendeels op zichzelf staat, bepaalde zaken herhaald. Aan het einde van elk hoofdstuk zijn nog een aantal studievragen toegevoegd.

Verder is het ook mijn wens dat deze studie mag bijdragen aan de opbouw van Gods Koninkrijk in deze wereld.

Hans Dercksen

Zoetermeer, december 2015

GERAADPLEEGDE LITERATUUR

Bij het schrijven van deze studie zijn verschillende bronnen gebruikt. Naast andere bronnen zijn vooral gebruikt:

Studiebijbel Nieuwe Testament, Digitale editie 2005

Gordon D. Fee, 1 and 2 Timothy, Titus, New International Biblical Commentary, Hendrickson Publishers, Inc. 1988, Massachusetts

Bij verwijzing naar een bron staat deze in teksthaken als een nummer aangegeven. Aan het einde van elk hoofdstuk vindt men de met het nummer corresponderende bron. Een enkele keer is ook een hyperlink gegeven naar een bepaald internetadres.

De Bijbelvertaling die standaard gebruikt is, is de NBG-vertaling van 1951.

NOTATIE EN SPELLING

De notatieconventies worden verduidelijkt met voorbeelden:

2:3 (zonder aanduiding van het Bijbelboek) betekent: 2 Tim. 2:3.

De aanduiding Tim. staat er toch weer bij als het weglaten hiervan aanleiding geeft tot verwarring.

Wanneer de verwijzing niet betrekking heeft op Timoteüs dan staat het bijbelboek erbij vermeld (bijv.: Joh. 5:11).

AFKORTINGEN

AD	Anno Domini (in het jaar des Heren)
ASV	American Standard Version
AV	Authorized Version (King James)
BC	Before Christ
GNB	Groot Nieuws Bijbel
HSV	Herziene Staten Vertaling
i.h.b.	in het bijzonder
m.b.t.	met betrekking tot
m.i.	mijns inziens
NBG	Nederlands Bijbel Genootschap
NBV	Nieuwe Bijbel Vertaling
NIV	New International Version
NT	Nieuwe Testament
OT	Oude Testament
RSV	Revised Standard Version
SVV	Staten Vertaling
TC	Tyndale Commentaries
YLT	Young's Literal Translatiom

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING TWEEDE BRIEF	5
2. ZES AANMOEDIGINGEN VOOR TIMOTEÛS 1:1-18	9
3. DRIE METAFOREN VOOR EEN GEESTELIJK WERKER 2:1-13.....	15
4. TEGENSTAND IN DE GEMEENTE 2:14-25	20
5. ZWARE TIJDEN 3:1-17	26
6. IK HEB HET GELOOF BEHOUDEN 4:1-22	33

1. Inleiding tweede brief

1.1 De tijd van schrijven

De brieven van Paulus aan Timoteüs werden beide omstreeks AD 64 geschreven. De eerste brief omstreeks 63 AD na de vrijlating van Paulus uit zijn gevangenschap te Rome en de tweede brief, die ook zijn laatste brief is, omstreeks 65 AD. Paulus zit dan weer gevangen te Rome in afwachting van zijn executie.

1.2 Timoteüs

De eerste keer dat we van Timoteüs (de naam betekent: eer aan God, timè = eer, theos = God) horen is in Hand. 16:1. Paulus komt daar met Silas in Lystra (nu een ruïneheuvel in Turkije) en treft daar een zeker discipel aan, genaamd Timoteüs. Hij was dus al bekeerd en had ook een goede reputatie want in het volgende vers staat dat hij goed bekend stond bij de broeders van Lystra en Ikonium. Paulus wilde hem voortaan als helper, maar besneed hem eerst ter wille van de Joden in Lystra en in naburige plaatsen omdat van hem bekend was dat zijn vader een Griek was.

De moeder van Timoteüs, Eunike, was een gelovige Joodse vrouw en zijn grootmoeder, Lois, was ook bekeerd (2 Tim. 1:5). Timoteüs had dus van de kant van zijn moeder een godvruchtig voorgeslacht. Later zou Timoteüs Paulus bij vele reizen vergezellen.

Timoteüs was zeker geen assertieve persoonlijkheid. Uit de brieven krijgen we een wat timide, en ook fysiek niet sterke, indruk van hem (1 Tim. 4:11, 5:23, 2 Tim. 1:6,7, 2:2). Blijkbaar is dit geen belemmering om door God gebruikt te worden. De taak van Timoteüs zou je misschien het beste kunnen omschrijven als ‘apostolisch afgezand’ (mooie uitdrukking voor: helper van een apostel). Mogelijk kun je hem ook zelf bij de apostelen rekenen hoewel dit, in directe zin, nergens genoemd wordt. Maar uit 1 Thess. 1:1 en 2:6 zou je kunnen opmaken dat Timoteüs ook zelf een apostel was. De beide brieven zijn gericht aan Timoteüs die als afgezant van Paulus optrad in de gemeente te Efeze.

1.3 Efeze

Efeze was vroeger, in de tijd van Paulus, een belangrijke haven- en handelsstad. Het was de poort tot Klein-Azië (tegenwoordig ongeveer het westen van Turkije). Het lag aan de kruising van hoofdwegen en inwoners uit verschillende landen ontmoetten elkaar in Efeze. De stad had een enorm groot theater en ook een grote heidense tempel voor de godin Diana. De oude stad bestaat niet meer en is nu een ruïne bij een plaats die Selçuk heet

De eerste keer dat we horen van Efeze is in Hand. 18:19. Paulus komt hier in Efeze aan en houdt besprekingen met de Joden in de synagoge. Zijn verblijf hier is echter maar kort. Wat later komt Apollos naar Efeze en gaat ook optreden in de synagoge voor het evangelie. Apollos gaat later naar Korinte terwijl Paulus, na de bovenlanden te zijn doorgereisd weer te Efeze komt (Hand. 19:1). Hij vindt er discipelen die de Heilige Geest nog niet hebben

ontvangen en doopt hen zowel in water als in de Heilige Geest. Drie maanden lang kan Paulus vrijmoedig optreden in de synagoge, maar daarna wordt de tegenstand van de Joden dermate groot dat hij zich terugtrekt uit de synagoge en met zijn discipelen gedurende twee jaar besprekingen houdt in de gehoorzaal van Tyrannus (Hand. 19:9). God doet tijdens het verblijf van Paulus grote wonderen en een confrontatie met Joodse geestenbezweerders loopt uit op een geweldige overwinning voor het evangelie (Hand. 19:17-20).

Demetrius, die zilveren Artemistempels vervaardigt, ziet zijn inkomsten sterk teruglopen omdat veel inwoners zich bekeren tot de ware God en hij veroorzaakt een grote rel. Nadat deze rel bedaard is vertrekt Paulus naar Macedonië (Hand. 20:1). Op het strand van Milete neemt hij afscheid van de oudsten te Efeze (Hand. 20:17-38) en vertrekt hij naar Tyrus in Syrië (Hand. 21:3).

Gedurende zijn eerste gevangenschap te Rome (AD 60-62) heeft Paulus waarschijnlijk de brief aan de Kolossenzen en ook die aan de Efeziërs geschreven. Na deze gevangenschap is Paulus waarschijnlijk aan zijn vierde zendingsreis begonnen. Bij zijn reis naar Macedonië droeg hij Timoteüs op om nog te Efeze te blijven om daar orde op zaken te stellen (1 Tim. 1:3). Al eerder was Timoteüs als apostolisch afgezant van Paulus gestuurd naar Tessalonica, Korinte en Filippi. Later werd Paulus weer opnieuw gevangen gezet, nu voor de laatste keer.

In het boek Openbaring vinden we nog de brief van de Heer Jezus aan de gemeente te Efeze (Opb. 2:1-7). Hoewel er veel goed is in de gemeente roept de Heer Jezus hen toch op tot bekering omdat ze hun eerste liefde hebben verzaakt.

1.4 Pastorale brieven

De brieven aan Timoteüs en Titus staan bekend als ‘de pastorale brieven’. Zo doen de brieven inderdaad enigszins aan, maar het is goed om te bedenken dat al de brieven van Paulus pastorale elementen bevatten. Wel is het zo dat het, samen met de brief aan Filemon, de enige persoonlijke brieven zijn, de andere brieven zijn alle gericht aan gemeenten.

Het doel van het schrijven van de eerste brief zou je kunnen samenvatten als: een stuk orde aanbrengen in de groeiende gemeente te Efeze. Je zou hier vier aspecten kunnen onderscheiden:

1. optreden tegen valse leringen: gnosticisme (het lichaam is slecht het gaat om de geest), decadent Judaïsme (1 Tim. 1:3-7) en valse ascese (1 Tim. 4:1-5)
2. algemene instructies betreffende zaken als: omgaan met weduwen, gebed, kleding van de zusters etc.
3. aanstellen van leiders
4. persoonlijke bemoediging

In het bijzonder loopt het eerstgenoemde item als een rode draad door beide brieven heen. Degenen die deze valse leringen veroorzaken zullen meestal aangeduid worden met de term ‘dwaalleraren’. Hierbij wordt in het midden gelaten of het nu gaat om gemeentelieden die dwaling verkondigden of dwalende oudsten of leraren of misschien ook mensen van buiten de gemeente. Dit is niet altijd duidelijk.

1.5 De tweede brief

De omstandigheden waaronder Paulus deze brief schrijft zijn nu heel anders dan bij de eerste brief. Hij is nu (ongeveer 65 AD) weer gevangen gezet, maar deze keer onder de wrede keizer Nero. De omstandigheden zijn nu heel anders. Tijdens zijn eerste gevangenschap had hij huisarrest, maar nu draagt hij boeien als een misdadiger (1:9). Alleen Lucas is nog bij hem (4:11). Paulus weet dat zijn aardse einde nabij (4:6-8) is en hij hoopt dat Timoteüs hem nog voor de winter kan bezoeken (4:21). In ieder geval geeft hij hier zijn laatste schriftelijke instructies aan zijn geliefd kind (1:2). Tegelijk is dit de laatste brief in het NT die we van Paulus hebben.

Een woord dat relatief veel voorkomt in deze brief is 'lijd/lijden'. Waar duidt dit op? Dat het leven naar het evangelie van Jezus Christus steeds met lijden gepaard gaat. Voor de één wat meer en voor de wat minder, maar lijden is voor de serieuze volgeling van de Heer Jezus onontkoombaar. De belofte uit de Bergrede is:

Mat. 5:10: Zalig de vervolgd om der gerechtigheid wil, want hunner is het Koninkrijk der hemelen.

Ik geloof dat Paulus, die zelf, als apostel een leven vol lijden achter de rug had, Timoteüs, met zijn timide natuur, erop wilde wijzen om het lijden te wille van het evangelie, niet te schuwen. Was de eerste brief vooral bedoeld om een stuk orde aan te brengen in de groeiende gemeente te Efeze (1 Tim. 3:14 en 15) dan is de tweede brief toch vooral een persoonlijke aansporing en bemoediging voor Timoteüs om zijn bediening vol te houden te midden van moeilijke omstandigheden.

1.6 Auteurschap

Het is buiten kijf dat de apostel Paulus de auteur is van de brieven aan Timoteüs en Titus. Toch is daar in het verleden flink aan getwijfeld. Zo zouden de gegevens niet overeenkomen met gebeurtenissen in Handelingen. De schrijfstijl zou duidelijk niet die van Paulus zijn en de ideeën in deze brief komen niet overeen met die in andere brieven van Paulus. Ook de situatie van de gemeenten in Handelingen lijkt anders dan de hier beschreven situatie.

Toch kan men al deze moeilijkheden oplossen als men bedenkt dat de pastorale brieven (veel) later geschreven zijn dan het boek Handelingen. Het boek Handelingen eindigt met de eerste gevangenschap van Paulus te Rome. Er zijn sterke aanwijzingen (o.a. uit documenten van Eusebius, Clement en Jerome) dat Paulus na zijn vrijlating weer een zendingsreis ondernam in 1.3 wordt hier ook van uitgegaan). Mogelijk is hij ook nog in Spanje geweest. (Rom. 15:24, 28). Later is hij, onder Nero, weer gevangen gezet en onthoofd. De pastorale brieven zijn dus geschreven na de eerste gevangenschap te Rome en het spreekt vanzelf dat de situatie in de gemeenten toen anders was als in de begintijd van de gemeente. Er was nu duidelijk een tweede en derde generatie christenen. Verder mag je verwachten dat de auteur, in dit geval Paulus, ook zijn schrijfstijl in de loop van de jaren wijzigde.

1.7 Vragen bij hoofdstuk 1

1. Timoteüs was van nature geen sterke persoonlijkheid, toch was hij heel bruikbaar voor God. Wat was het ‘geheim’?
2. Lijden hoort in het bijzonder bij een toegewijd leven van een christen. Ervaart u dit ook persoonlijk? Licht het antwoord toe!
3. Timoteüs moest ook optreden tegen dwaalleraren in de gemeente. Wanneer wordt volgens u een andere opvatting een dwaalleer?
4. De tweede brief is vooral een persoonlijke aanmoediging van Paulus aan Timoteüs om zijn bediening vol te houden hoe ook de omstandigheden zijn. Ervaart u ook persoonlijke bemoediging in uw gemeente? Wat zou u zelf kunnen doen om anderen te bemoedigen?

2. Zes aanmoedigingen voor Timoteüs 1:1-18

2.1 Inleiding, groet

Timoteüs was zeker geen assertieve persoonlijkheid en het is misschien ook daarom dat hij van Paulus veel aansporing tot volharding ontvangt. In vers 8 komt dit bijzonder naar voren. Zoals dikwijls, begint Paulus met het noemen van zijn apostelschap (ook hieruit blijkt dat Paulus niet alleen Timoteüs op het oog had) en een zegengroet aan Timoteüs. Opvallend is de uitdrukking ‘naar de belofte des levens’ in vers 1. De HSV vertaalt het één en ander wat inzichtelijker:

1 Paulus, door de wil van God een apostel van Jezus Christus met het oog op de belofte van het leven dat in Christus Jezus is,

Mensen ontvangen het eeuwige leven als ze hun vertrouwen op de Heer Jezus stellen. Paulus is door God als apostel geroepen om dit plan bekend te maken [1].

2.2 Dankzegging

Na de groet begint Paulus met dankzegging. De vraag komt op waar Paulus nu God voor dankt. De NBG-vertaling lijkt me in dit opzicht niet helemaal duidelijk. Daarom geef ik de voorkeur aan de NBV-vertaling:

3 Telkens als ik je in mijn gebeden noem, elke dag en elke nacht, dank ik God, die ik net als mijn voorouders met een zuiver geweten dien.

Volgens [2] moeten we meer denken aan ‘vereren’ dan aan ‘dienen’ in de zin van werken verrichten. Paulus spreekt hier ook van een zuiver geweten, zowel bij hem als bij zijn voorouders. Opgemerkt moet worden dat het geweten van Paulus niet altijd zuiver is geweest, hij had immers de gemeente vervolgd.

Het noemen van de voorouders hier dient mogelijk als een voorbereiding op het noemen van de voorouders van Timoteüs. Timoteüs had ook vrome voorouders, in ieder geval van de kant van de moeder. Hoewel ‘geloof’ niet overerft is het hebben van vrome voorouders wel een groot voordeel. Gods barmhartigheid werkt door geslachten heen, immers:

Ex. 20:6 en die barmhartigheid doe aan duizenden van hen die Mij liefhebben en mijn geboden onderhouden.

Ongetwijfeld dankte Paulus God voor de relatie die hij met Timoteüs had en ook voor zijn geestelijke ontwikkeling. Dat het een hechte relatie betrof van broederlijke liefde blijkt wel uit de tranen van Timoteüs. Mogelijk hebben die gevloeid bij de gevangenneming van Paulus, waar Timoteüs getuige van was. Voor Paulus waren de herinnering aan deze tranen een des te grotere stimulans om Timoteüs weer te zien temeer daar Paulus in de gevangenis eenzaamheid ervoer. Alleen Lukas was van tijd tot tijd bij hem (4:11).

Uit de rest van dit hoofdstuk kunnen we zes aanmoedigingen (2.3 – 2.7) afleiden die Paulus aan Timoteüs meegaf ter bemoediging en ter volharding. Het zijn instructies die toepasbaar zijn op elke geestelijke werker en als het goed is dus ook voor ons.

2.3 Eerste aanmoediging: Wakker de gave Gods aan

Paulus was ervan overtuigd dat in Timoteüs een ongeveerinsd geloof woonde (1:5) en daarom is het ook zinvol om Timoteüs er op te wijzen om de gave Gods aan te wakkeren die door de handoplegging van Paulus in hem is. Verschillende vragen komen hier naar voren en de eerste vraag is:

1. Welke gave Gods wordt hier bedoeld?

Pawson [3] verwijst naar de gave van de Geest zelf en gelooft dat het in 1 Tim. 4:14 gaat op een specifieke gave voor de bediening. Eenzelfde visie vinden we bij [4].

Fee [5] daarentegen, meent dat het hier om dezelfde situatie gaat als in 1 Tim. 4:14 en het daarom gaat om een specifieke geestesgave voor de bediening. Eenzelfde visie vinden we in [6] en [7].

Persoonlijk voel ik meer voor de eerste visie. Tegenover de Heilige Geest uitdoven (1 Thess. 5:19) staat de Heilige Geest aanwakkeren. Natuurlijk hoeft de Heilige Geest niet door ons te worden gestimuleerd, Hij is zelf God. Maar wij kunnen er wel voor kiezen om steeds vervuld te worden met de Heilige Geest door Ef. 5:18-21 te praktiseren. Dit sluit ook beter aan bij het volgende vers. Daarentegen staat 1 Tim. 4:14 meer in de context van het beoefenen van een gave van de Heilige Geest (zie vers 13) die nodig is voor de bediening van Timoteüs. Ook daarmee wakkeren we trouwens de Heilige Geest aan. De volgende vraag is:

2. Hoe wakker je de gave Gods aan?

Zojuist werd al gewezen op Ef. 5:18-21 en het vervullen van je bediening. In het algemeen kun je zeggen dat een toegewijd leven (zoek eerst Zijn Koninkrijk en Zijn gerechtigheid) ook een Geest-vervuld leven zal zijn. De laatste vraag is:

3. Waarom zegt Paulus dat hier tegen Timoteüs?

Al eerder is opgemerkt dat Timoteüs geen assertieve persoonlijkheid was. Van nature zal hij niet de neiging hebben gehad om op de voorgrond te treden en wat in ‘zijn schulp’ te kruipen. Dit verdraagt zich echter niet met het werk waartoe hij geroepen was (zie 1:8 en 9). Daarom ‘herinnert’ Paulus Timoteüs aan zijn voorgeslacht, zijn zalving met de Heilige Geest en zijn roeping.

2.4 Tweede aanmoediging: Schaam u dus niet...

De Heilige Geest bewerkt in de gelovige kracht, liefde en bezonnenheid (zelfbeheersing). Je zou kunnen zeggen dat deze drie ‘eigenschappen’ elkaar als een driepoot in evenwicht houden. Het feit dat de Heilige Geest deze drie zaken in het leven van een gelovige tot uitdrukking wil laten komen, betekent niet dat het een automatisme is. Ook Timoteüs moest eraan ‘herinnert’ worden dat hij deze Geest ontvangen had. Daarom kon Paulus tegen hem

zeggen: Schaam u dus niet..... God heeft je de kracht gegeven ook om...te lijden maar wees er dan ook toe bereid. De keuze was aan Timoteüs en is ook aan ons om voor het evangelie te willen lijden.

2.5 Derde aanmoediging: Bedenk je behoudenis en roeping

In vers 9 staat dat God ons behouden en geroepen heeft met een heilige roeping. God is heilig en Hij roept ons niet alleen tot behoudenis maar ook tot een heilig leven (Heb. 12:14) en ook tot een heilige taak. Derek Prince [8] zegt met betrekking tot de taak dat veel christenen wel behouden zijn, maar nooit het plan hebben ontdekt dat God voor hun leven heeft. Voorwaar een tragedie! Prince zegt ook dat het plan van God voor ons leven al vastgelegd werd voor eeuwige tijden: God foreknew us, God choose us and God destined us. In 1 Pet. 1:2 staat:

....de uitverkorenen naar de voorkennis van God, de Vader

In Rom. 8:29,30 vinden we:

*29 Want die Hij tevoren gekend heeft, heeft Hij ook tevoren bestemd tot gelijkvormigheid aan het beeld zijns Zoons, opdat Hij de eerstgeborene zou zijn onder vele broederen;
30 en die Hij tevoren bestemd heeft, dezen heeft Hij ook geroepen; en die Hij geroepen heeft, dezen heeft Hij ook gerechtvaardigd; en die Hij gerechtvaardigd heeft, dezen heeft Hij ook verheerlijkt.*

Opvallend is ook dat er staat dat onze roeping niet is naar onze werken, maar naar zijn voornemen en de genade.... God kent onze bekwaanheden en Hij zal ons nooit een taak toevertrouwen waar we niet bekwaam voor zijn. Dus ook voor Timoteüs zal de taak nooit te moeilijk worden.

De genade die ons gegeven is in Jezus Christus, toen nog geen van ons bestond, is nu geopenbaard door Zijn verschijning. Hij heeft de dood van zijn kracht beroofd (des te meer een reden voor Timoteüs om het lijden niet te vrezen) en onvergankelijk leven aan het licht gebracht door het evangelie.

Om die reden slaat terug op het voorgaande vers. Paulus is door God aangesteld als verkondiger van het evangelie en daarnaast is hij ook nog apostel en leraar. Een geweldige en prachtige taak, maar het is nu wel, in de laatste dagen van Paulus, de oorzaak geworden van zijn boeien. Toch schaamt Paulus zich niet voor deze boeien, want hij weet dat Hij lijdt om der gerechtigheid wil (Mat. 5:10) en Hij roept op deze manier ook Timoteüs op om zich niet te schamen voor het evangelie, evenals in vers 8.

Het is goed om je behoudenis en roeping te bedenken, want, waartoe zijn we behouden en geroepen? In 2 Pet. 1:3-11 worden we opgeroepen tot geestelijke groei. Deze groei zal steeds aanwezig zijn bij degenen die hun roeping en verkiezing ernstig nemen:

2 Pet. 1:10 Beijvert u daarom des te meer, broeders, om uw roeping en verkiezing te bevestigen; want als gij dit doet, zult gij nimmer struikelen.

11 Want zo zal u rijkelijk worden verleend de toegang tot het eeuwige Koninkrijk van onze Here en Heiland, Jezus Christus.

2.6 Vierde aanmoediging: Neem tot voorbeeld

Paulus stelt zijn eigen evangelieprediking als een inspirerend voorbeeld voor Timoteüs (1:13). Op welke manier verkondigde Paulus het evangelie? Hoe legde hij bepaalde zaken uit? Welke accenten legde hij? Hoewel Timoteüs ongetwijfeld een eigen stijl ontwikkelde kon hij toch veel van zijn ‘mentor in het geloof’ leren. Hij hoefde het wiel niet helemaal opnieuw uit te vinden. Door het voorbeeld van Paulus kon hij tijd en moeite besparen.

Paulus zegt er wel iets bij over de manier waarop zijn verkondiging plaatsvond:

13 ...in het geloof en de liefde, die in Christus Jezus is

Zoiets kan je niet ‘zomaar overnemen’, het heeft alles te maken met je eigen geestelijke ontwikkeling, maar inspirerend is het wel. Later, in 3:10, komt Paulus uitgebreider terug op zijn eigen voorbeeld.

2.7 Vijfde aanmoediging: Bewaren wat ons is toevertrouwd

In de verzen 12 tot en met 14 komen we tweemaal het woord ‘toevertrouwd’ tegen. In vers 12 gaat het over God, die bij machte is, om datgene wat Hij Paulus heeft toevertrouwd, te bewaren tot die dag terwijl in vers 14 Timoteüs wordt opgeroepen om datgene wat hem is toevertrouwd te bewaren door de Heilige Geest die in hem woont.

Om met het laatste te beginnen, ligt het heel voor de hand om aan te nemen dat het hier over de gezonde leer en de gezonde woorden van Paulus (vorige vers) gaat. De Heilige Geest zal Timoteüs hier bijstaan en dat is misschien ook meer een reden om de gave van de Heilige Geest aan te wakkeren (1:6). Hoe belangrijk is het om, door de Heilige Geest, de schat van het evangelie (2 Kor. 4:7) in ons te bewaren en deze schat niet te laten verwelken door zaken die de Geest bedroeven (dwaalleer, materialisme, onverschilligheid etc.).

In het eerste geval zijn er, uitleg moeilijkheden. Pawson [9] houdt het erop dat hier het evangelie bedoeld is dat God aan Paulus heeft toevertrouwd. Het evangelie is vele keren ‘aangevallen’, maar God is in staat om Zijn evangelie te bewaren tot de dag van de wederkomst van de Heer Jezus. Het zou een goede verklaring kunnen zijn.

Fee [10] gelooft echter dat hier bedoeld is dat God in staat is om het leven van Paulus of zijn toewijding aan Christus en Zijn evangelie te bewaren voor ‘die dag’ (de wederkomst). Een soortgelijke verklaring staat in [11]. De HSV-vertaling sluit beter aan bij de laatste twee verklaringen dan de NBG-vertaling. De HSV-vertaling voor vers 12b luidt:

12 Maar ik schaam mij niet, want ik weet Wie ik geloofd heb, en ik ben ervan overtuigd dat Hij bij machte is mijn pand, bij Hem weggelegd, te bewaren tot die dag.

Het Boek vertaalt gewoon:

12 en ik schaam mij er beslist niet voor, want ik weet op Wie ik vertrouw. Ik ben er zeker van dat Hij alles wat Hij mij heeft toevertrouwd, veilig zal bewaren tot de dag waarop Hij terugkomt.

2.8 Zesde aanmoediging: Wees verdacht op teleurstelling

Weinig zaken zijn ontmoedigender voor een geestelijk werker dan dat degenen die eerst met hem samenwerkten zich later van hem afkeerden. Iets dergelijks overkwam Paulus en in vers 15 uit hij daarover zijn grote teleurstelling. De Bijbel laat ons in het ongewisse over het hoe en wanneer. In eerste instantie mocht Paulus niet in Asia evangeliseren (Hand. 16:6), maar op zijn derde zendingsreis bleef hij bijna drie jaar in Efeze, de hoofdstad van de Romeinse provincie Asia, en bracht het evangelie in het hele gebied (Hand. 19, 20:31) [12].

Wat er precies gebeurde is niet bekend maar mogelijk heeft het één en ander te maken met de problemen in de gemeente te Efeze. In ieder geval was ook Timoteüs op de hoogte van de gebeurtenissen (dit weet gij, vers 15). Mogelijk waren Fygeles en Hermogenes leiders in de gemeente.

Ook toen Paulus in de gevangenis kwam, kreeg hij geen ondersteuning behalve door Onesifores en (later) Lucas. Onesifores kwam uit Efeze (daar bewees hij al vele goede diensten, vers 18) en deed moeite om Paulus in de gevangenis te Rome te bezoeken. Hij schaamde zich niet voor de boeien van Paulus (we moeten aannemen dat Paulus vastgeketend zat aan een Romeinse soldaat) en door zijn bezoeken heeft hij Paulus dikwijls verkwikt.

Hoe kostbaar zijn zij die barmhartigheid bewijzen. De Bijbel zegt:

Mat. 5:7 Zalig de barmhartigen, want hun zal barmhartigheid geschieden.

Dit zal Paulus mogelijk in gedachten hebben gehad toen hij vers 18 opschreef. Met ‘die dag’ wordt ongetwijfeld de dag van de wederkomst van de Heer Jezus bedoeld. Het is trouwens niet zeker of Onesifores op het moment van het schrijven van deze brief nog leefde, temeer daar Paulus het niet heeft over zichzelf maar wel over het huis van hem (1:16, 4:19).

Elke geestelijke werker moet leren om te gaan met teleurstellingen in het geestelijk leven. Zeker, in de Heer kunnen we ons steeds verblijden (Fil. 4:4), maar dat geldt niet met betrekking tot Zijn mensen of voor allerlei omstandigheden. Iemand heeft eens gezegd dat een geestelijk werker moet leren om ‘gewond te raken’. Verder moet, om de bitterheid geen kans te geven, ook geleerd worden om te vergeven, en dit laatste is vaak niet gemakkelijk.

Eens bezocht ik een voorganger die de Heer trouw gediend had. Zijn gemeente was zojuist uit elkaar gevallen en zijn vrouw had een ongeneeslijke aandoening gekregen. De teleurstelling en de ontmoediging waren voelbaar. In de geestelijke strijd gebeuren moeilijke zaken en soms kunnen we niet begrijpen waarom God ze heeft toegelaten.

2.9 Vragen bij hoofdstuk 2

1. Timoteüs had een godvruchtig voorgeslacht (1:5). Waarom is dat een voordeel?
2. Timoteüs wordt opgeroepen om bereid te zijn voor het evangelie te lijden in de kracht van God (8). Wat voor soort lijden zal Timoteüs vooral hebben ondergaan? Waarom staat erbij: in de kracht van God? Bent u ook bereid om voor het evangelie te lijden?
3. Wat betekent vers 9 voor u persoonlijk?

4. Wat betekent het volgens u dat Jezus de dood van zijn kracht heeft beroofd (vers 10)?
5. Het huis van Onesifores wordt in vers 16 genoemd. Wat is volgens u de betekenis dat Onesifores hier een aparte vermelding krijgt?

Verwijzingen

1. *Studiebijbel Nieuwe Testament, Digitale editie 2005*
2. *Ibid*
3. *David Pawson, 2 Tim.1-2:13 , Audiotapes.*
4. *Baker New Testament Commentary, Libronix Digitaal Bibliotheeksysteem*
5. *Gordon D. Fee, 1and 2 Timothy, Titus, New International Biblical Commentary, Hendrickson Publishers, Inc. 1988, Massachusetts, pag. 226*
6. *Studiebijbel Nieuwe Testament, Digitale editie 2005*
7. *Tyndale commentaries CD ROM*
8. *Derek Prince, Make your calling sure, audiotape.1*
9. *David Pawson, 2 Tim.1-2:13 , Audiotapes.*
10. *Gordon D. Fee, 1and 2 Timothy, Titus, New International Biblical Commentary, Hendrickson Publishers, Inc. 1988, Massachusetts, pag. 232*
11. *Studiebijbel Nieuwe Testament, Digitale editie 2005*
12. *Warren W. Wiersbe, The Wiersbe Bible Commentary NT, Colorado Springs, U.S.A., pag. 775*

3. Drie metaforen voor een geestelijk werker 2:1-13

3.1 Inleiding

Was in het eerste hoofdstuk de oproep om zich niet te schamen voor de boodschap of voor de brenger van de boodschap, dan vinden we in dit hoofdstuk een oproep tot volharding in de dienst aan Christus, in weerwil van het lijden. In dit hoofdstuk wordt een geestelijk werker achtereenvolgens vergeleken met een soldaat, een atleet en een landman.

3.2 Wees krachtig

Paulus doet hier de oproep aan Timoteüs om krachtig te zijn in de genade van Christus Jezus. Wat betekende dat voor hem en wat betekent het nu voor ons? Als Timoteüs het van zijn eigen kracht moest hebben dan zou het nooit veel worden. Hij moest erop toezien dat hij zijn werk steeds deed in afhankelijkheid van zijn Heer. Ook Paulus had ervaren:

1 Kor.15:10 Maar door de genade Gods ben ik, wat ik ben, en zijn genade aan mij is niet vergeefs geweest, want ik heb meer gearbeid dan zij allen, doch niet ik, maar de genade Gods, die met mij is.

Steeds als we in Jezus blijven dragen we veel vrucht (Joh. 15:5). In Hem kunnen we (geestelijk) krachtig zijn, al moet je er dan wel voor kiezen. Vaak kun je in de Bijbel lezen: Weest niet bevreesd! Maar wij, als we in Christus zijn, moeten er werkelijk voor kiezen om niet bevreesd te zijn. Voor Timoteüs zal dit een bijzonder accent hebben gehad omdat hij, van nature, niet krachtig was. God zal ons nooit een taak toevertrouwen zonder dat Hij ons genade geeft om de taak ook daadwerkelijk aan te kunnen:

Fil. 4:13 Ik vermag alle dingen in Hem, die mij kracht geeft.

3.3 Vertrouw dat toe

De volgende opdracht aan Timoteüs is om datgene wat hij van Paulus gehoord heeft onder vele getuigen door te geven aan vertrouwde en onderwijs-bekwame mensen. Mogelijk heeft Paulus deze opdracht ook aan Timoteüs gegeven zodat deze Paulus kon gaan opzoeken. Ter vervanging zou hij Tychikus naar Efeze hebben gezonden (4:12).

In meer algemene zin gaat het hier om het principe van opvolging. Wat jezelf aan 'geestelijke schatten' verzameld hebt moet je doorgeven anders verdwijnen ze te zijner tijd met jou. Vanzelfsprekend wordt het doorgegeven aan vertrouwde mensen, maar alleen 'vertrouwd' is niet voldoende. Ze moeten ook de bekwaamheid hebben om weer anderen te onderwijzen.

Het blijft de vraag wie de getuigen zijn. Volgens Fee [1] is het mogelijk dat vers 2 zo gelezen moet worden dat de vele getuigen anderen zijn, die wat Paulus leerde, ook op de één of andere manier leerden. Immers, Timoteüs zal niet alles persoonlijk hebben kunnen horen van Paulus.

3.4 Drie metaforen voor een geestelijk werker

In het gedeelte van vers 3 tot en met vers 6 worden drie metaforen (beelden) gebruikt voor een geestelijk werker, in dit geval Timoteüs. Maar het is evengoed toepasbaar op elke serieuze christen, ook al hebben we niet allemaal zo'n zware verantwoordelijkheid als Timoteüs. We zijn immers allen geroepen om in de wijngaard te werken, zoals Paulus ook aan de Korintiërs schreef:

1 Kor. 15:58 Daarom, mijn geliefde broeders, weest standvastig, onwankelbaar, te allen tijde overvloedig in het werk des Heren, wetende, dat uw arbeid niet vergeefs is in de Here.

Laten we eerst de drie beelden apart bekijken.

3.5 Een soldaat

Hierbij wordt het lijden weer genoemd. Een geestelijk werker heeft een geestelijke strijd te strijden (Ef. 6:10 ev.) en dat impliceert lijden. Dit lijden kan vele vormen aannemen zoals vervolging door wereldse autoriteiten (zoals in veel landen van de wereld het geval is, Opb. 2:10) maar ook lijden door tegenstand in je familie of op je werk of ook in je eigen gemeente (daar zal vooral Timoteüs mee te maken hebben gehad). Bedenk dat de strijd niet is tegen vlees en bloed maar tegen de machten der duisternis, die zich evenwel vaak bedienen van mensen (Ef. 6:12). Verder is er ook de strijd in ons denken. De vijand zal voortdurend proberen ons denken te infiltreren met negatieve gedachten over onszelf (ontmoediging), over anderen en ook over God. Daarom staat er ook:

Fil. 4:8 Voorts, broeders, al wat waar, al wat waardig, al wat rechtvaardig is, al wat rein, al wat beminlijk, al wat welluidend is, al wat deugd heet en lof verdient, bedenkt dat;

Een soldaat hoeft hij niet in zijn onderhoud te voorzien. Hierin klinken de woorden van de Heer Jezus door om eerst het Koninkrijk van God te zoeken (Mat. 6:33) en zich geen zorgen te maken voor de dag van morgen (Mat. 6:34). God vraagt van de werker om trouw te blijven aan Zijn Meester en Zijn orders op te volgen. Van een geestelijk werker wordt gevraagd om zijn prioriteiten zuiver te stellen al betekent dit doorgaans niet dat we ons dagelijks werk opgeven.

Hoe strijden we? Door ons gebed, ons getuigenis en onze inzet voor het Koninkrijk. Belangrijk is wel dat we de strijd strijden met een rein geweten (1 Tim. 1:19), onbeleden zonden doen ons zwak staan in de geestelijke strijd. Verder moeten we steeds beschermd zijn door onze wapenrusting om te kunnen standhouden tegen de strategieën van de duivel (Ef. 6:11).

3.6 Een atleet

Hier had net zo goed, in plaats van kampvechter, atleet kunnen staan. Zaken als tijdsbesteding, beheersing eetlust, orde in je leven, oefening etc. zijn voor een atleet van belang. Discipline is een belangrijk item:

1 Kor. 9:25 En al wie aan een wedstrijd deelneemt, beheerst zich in alles; zij om een vergankelijke erekrans te verkrijgen, wij om een onvergankelijke.

De krans is de uiteindelijke prijs (het eeuwige leven en alles wat daarbij hoort), maar wat zijn de regels? Mogelijk wordt hier de totale toewijding bedoeld, ongeacht de omstandigheden zoals lijden. God schaaft door de omstandigheden aan ons karakter en we worden, als we meewerken, klaargemaakt om met Christus te regeren over de vernieuwde schepping (zie 3.8).

3.7 Een landman

De landman (boer) moet hard werken en veel geduld hebben. Het land bewerken kost tijd en veel inspanning anders komt er geen goede oogst. Maar wat wordt bedoeld met de uitdrukking dat de landman het eerst van de vruchten moet genieten? Staan de vruchten hier symbool voor loon (voor levensonderhoud)? Volgens [2] wel, Maar Fee [3] merkt op dat het hier zeker niet om levensonderhoud gaat (volledig buiten de context) maar dat we eerder moeten denken aan de uiteindelijke prijs in de toekomst. Helemaal bevredigend komt mij dit niet over, maar mogelijk moeten we meer acht slaan op vers 7 en erop vertrouwen dat de Heer ook ons uiteindelijk het inzicht geeft op het moment dat we het nodig hebben. Nog een belangrijke tekst:

Gal. 6:9 Laten wij niet moede worden goed te doen, want, wanneer het eenmaal tijd is, zullen wij oogsten, als wij niet verslappen.

Het is trouwens van belang om God-gericht bezig te zijn en niet oogst-gericht, het kan onnodige teleurstelling voorkomen. De oogst zal pas definitief duidelijk zijn als we bij de Heer zijn. We moeten erop vertrouwen dat als we in Hem zijn, we veel vrucht dragen (Joh. 15:5) ook al is deze vrucht meestal niet direct zichtbaar.

3.8 Waarom al deze inspanning?

Paulus heeft een geestelijk werker vergeleken met een soldaat, een atleet en een boer. Bij een soldaat speelt het aspect van de strijd, het lijden en het volgen van de aanvoerder een rol, bij de atleet de discipline en de training en bij een boer het harde werken en het geduldig volhouden. Maar waarom al deze inspanning? De basis hiervoor is het evangelie van de Heer Jezus, zoals dat aan Paulus is toevertrouwd (mijn evangelie). Hij is, naar de belofte, uit het geslacht van David en is opgestaan uit de dood en geeft eeuwig leven aan een ieder die zijn vertrouwen op Hem stelt. Degenen die God heeft uitgekozen, de uitverkorenen (1 Pet. 1:2), moeten dit goede nieuws ook horen en het heil in Christus Jezus verkrijgen met eeuwige heerlijkheid.

Daarom kan Paulus ook al dit lijden verdragen omdat hij weet dat zijn lijden niet tevergeefs is en hij wil, in die zin, ook Timoteüs aanmoedigen en ook elke volgeling van Christus Jezus.

Het gedeelte 11 tot en met 13 benadrukt nogmaals het uitzicht op de eeuwigheid en het met Hem heersen als koningen. De voorwaarde is wel dat we met Hem gestorven zijn en ook met Hem opgewekt zijn (doop en bekering) en dan ook volharden ondanks het lijden. Hieruit blijkt dat redding ook een proces is dat uiteindelijk resulteert in definitief het heil verkrijgen

met eeuwige heerlijkheid. Persoonlijk geloof ik dat als Paulus het in vers 10 heeft over het heil verkrijgen van de uitverkorenen dat hij het niet alleen heeft over degenen die nog tot geloof moeten komen maar dat hij ook bedoelt degenen die al op de weg zijn maar nog moeten volharden tot het eind. Voor beide ‘groepen’ wil Paulus ‘alles verdragen’.

De teksten in vers 12b en vers 13 vereisen enige toelichting. Als wij Jezus verloochenen (en daarbij blijven) dan zal dat resulteren in Zijn verloochening van ons voor Zijn Vader:

Mat. 10:33 maar al wie Mij verloochenen zal voor de mensen, die zal ook Ik verloochenen voor mijn Vader, die in de hemelen is.

Natuurlijk kan Paulus nu niet op dezelfde manier zeggen dat als wij ontrouw zijn Hij dat ook zou zijn. Ontrouw hoort niet bij God, als Hij ontrouw zou zijn dan zou Hij Zijn eigen wezen verloochenen.

3.9 Vragen bij hoofdstuk 3

1. Hoe kunnen u en ik krachtig zijn in de genade van Christus Jezus? Maak dat eens praktisch!
2. In hoofdstuk 2 vergelijkt Paulus een geestelijk werker met drie ‘beroepen’. Welke zijn dat? Geldt zo’n vergelijking wel voor elke gelovige? Welke van deze drie ‘beroepen’ past naar uw mening het beste bij u?
3. Hoe legt u het ‘gestorven zijn’ in vers 11 uit?
4. Aan de ‘volharding’ is een mooie belofte verbonden. Welke belofte is dat? Wanneer vindt u volharding het moeilijkst?
5. Voor een geestelijk werker is discipline heel belangrijk. Op welk gebied in uw geestelijk leven hebt u meer discipline nodig? Op welke manier denkt u dit te verbeteren?
6. Onze strijd is niet tegen vlees en bloed (Ef. 2:12). Wat bedoelt Paulus hiermee en wat betekent dit praktisch voor ons?
7. In het begin van 3.8 lezen we:
 ‘De landman (boer) moet hard werken en veel geduld hebben. Het land bewerken kost tijd en veel inspanning anders komt er geen goede oogst’
 Hoe zou u dit ‘vertalen’ naar de (hedendaagse) gemeentepraktijk?

Verwijzingen

1. Gordon D. Fee, 1and2 Timothy, Titus, *New International Biblical Commentary*, Hendrickson Publishers, Inc. 1988, Massachusetts, pag. 241

2. *Studiebijbel Nieuwe Testament, Digitale editie 2005*

3. *Gordon D. Fee, 1and2 Timothy, Titus, New International Biblical Commentary, Hendrickson Publishers, Inc. 1988, Massachusetts, pag. 243*

4. Tegenstand in de gemeente 2:14-25

4.1 Inleiding

Tegenstand in de gemeente is van alle tijden en is ook in onze tijd en in ons land bepaald geen zeldzaamheid. Te vaak horen we van scheuringen en splitsingen binnen gemeentes. Het grootste gevaar voor gemeentes komt dikwijls van binnenuit en niet van buitenaf. Ook voor de gemeente te Efeze kwam de tegenstand gedeeltelijk van binnen de gemeente. Bij zijn afscheid van de oudsten van de gemeente te Efeze zegt Paulus:

Hand. 20:28 Ziet dan toe op uzelf en op de gehele kudde, waarover de Heilige Geest u tot opzieners gesteld heeft, om de gemeente Gods te weiden, die Hij Zich door het bloed van zijn Eigene verworven heeft.

29 Zelf weet ik, dat na mijn heengaan grimmige wolven bij u zullen binnenkomen die de kudde niet zullen sparen;

30 en uit uw eigen midden zullen mannen opstaan, die verkeerde dingen spreken om de discipelen achter zich aan te trekken.

31 Waakt dan en herinnert u, dat ik drie jaren lang nacht en dag niet heb opgehouden ieder afzonderlijk onder tranen terecht te wijzen.

Het is niet voor niets dat Paulus Timoteüs naar Efeze zond. Het is moeilijk te zeggen in hoeverre Timoteüs erin geslaagd is om dwalingen tegen te gaan. Uiteindelijk zou de eerste liefde in de gemeente te Efeze verkillen terwijl de liefde eerst hoog in het vaandel stond in de gemeente (Ef. 1:15).

De tegenstand in de gemeente richt zich doorgaans op het leiderschap. Nu is een stukje gezonde (!) kritiek op het functioneren van leiders niet direct verkeerd. Met correctie vanuit de gemeente kunnen leiders hun voordeel doen. Het wordt wat anders als leiders worden tegengewerkt en er partijschappen komen binnen een gemeente. De gemeente wordt hierdoor verzwakt en dikwijls loopt dat uit op scheuringen.

4.2 De tegenwerking van dwaalleraren

De tegenwerking waar Timoteüs in het bijzonder mee te maken kreeg was die van dwalende gemeenteleden. Timoteüs moet het voorafgaande ('dit' in vers 14, het slaat terug op 11-13 of nog meer) in herinnering brengen bij de gemeenteleden en hen betuigen, met beroep op Gods oordeel, dat ze geen woordenstrijd gaan voeren die het geloof van de toehoorders gaat afbreken. Ongetwijfeld is dit in het bijzonder gericht tot de dwaalleraren onder de gemeenteleden.

De term 'dwaalleraar' zelf komt in dit gedeelte niet voor. Maar hoe dan ook, er zijn blijkbaar dwalende oudsten of gemeenteleden die verdeeldheid teweeg brengen door hun 'inbreng' en 'lering'. Er wordt gesproken over een woordenstrijd die tot niets nut is, en onheilige holle klanken.

4.3 Wat is een dwaalleraar?

Een dwaalleraar is iemand die door zijn onderwijs gelovigen geestelijk doet dwalen. Dikwijls gebeurt dit met de Bijbel in de hand waarbij bepaalde zaken ‘anders’ worden uitgelegd. Nu maakt een andere mening over een bijbelgedeelte iemand nog niet meteen tot een dwaalleraar. Er bestaan nu eenmaal verschillende opvattingen over een aantal bijbelse zaken en als dat geen fundamentele zaken betreft zullen we de nodige bescheidenheid in acht hebben te nemen. Zo is er de bekende dr. John MacArthur die bekend staat om zijn strijd voor de waarheid van de Bijbel. Toch is hij ook een aanhanger van het zogenaamde cessationisme, dat is de leer dat de bijzondere geestesgaven (zoals het spreken in tongen en de gave van genezingen) alleen functioneerden in de tijd van de apostelen. Het is moeilijk om zo’n fervente voorstander van de bijbelse waarheid tot een dwaalleraar te bestempelen.

Het is niet eenvoudig om precies te definiëren wat een dwaalleer is. Misschien is het nog het gemakkelijkst om te benoemen wat een dwaalleer altijd veroorzaakt: het geloof van anderen wordt hierdoor afgebroken (2:18). Twee dwaalleraren worden hier met name genoemd: Hymeneüs en Filetus (2:17). De eerstgenoemde is mogelijk dezelfde als in 1 Tim. 1:20. Hun bewering dat de opstanding al had plaatsgehad had mogelijk te maken met een zogenaamde gnostische dwaalleer waarbij de opstanding ‘vergeestelijkt’ wordt en er geen lichamelijke opstanding uit de doden is. Met zo’n bewering braken ze het geloof van sommigen af (immers is Jezus dan wel opgewekt?).

Wanneer dingen beweerd worden die duidelijk in strijd zijn met de Schrift dan kan dit tot gevolg hebben dat sommigen de Bijbel gaan wantrouwen en daarmee wordt de basis voor hun geloof verzwakt. Zo ook in onze dagen: Als bijvoorbeeld de eerste elf hoofdstukken van de Bijbel niet echt historisch betrouwbaar meer zijn, waarom zouden we de rest van de Bijbel dan wel geloven?

Belangrijke ‘symptomen’ van een dwaalleer (maar zeker niet de enige) zijn: het ondermijnen van de betrouwbaarheid van de Bijbel, het ontkennen van het God-zijn van Jezus, het naar de achtergrond verdwijnen van de betekenis van het kruis en van het bloed van Jezus. Wanneer één of meerdere kenmerken hiervan aanwezig zijn dan kan men er zeker van zijn dat men te maken heeft met een dwaalleer.

Het NT geeft voorbeelden van dwaalleer. Zo wordt er in Opb. 2:14 en 15 gesproken over de leer van Bileam en de leer van de Nikolaiten. In 2 Kor. 11:4 berispt Paulus de Korintiërs dat ze niet in de gaten hadden dat valse apostelen de gemeente waren binnengedrongen, die ongetwijfeld ook dwaalleer verkondigden.

Een van de eerste zaken die de Heer Jezus Zijn discipelen leert in de bekende eindtijdrede is:

Mat. 24:4....Ziet toe, dat niemand u verleide!

Discipelen zijn niet immuun voor verleiding! Hoe komt het anders dat christenen een dwaalleer gaan omarmen? De volgende oorzaken kunnen genoemd worden:

- Persoonlijke zonde, waarmee niet wordt afgerekend, is de meest algemene oorzaak. Zonde verblindt onze geestelijke ogen (2 Tim. 2:19b, Heb. 3:13, 1 Joh.2:9)
- Onwetendheid. Die leraar leek zo innemend en overtuigend. Dat hij verkeerde dingen leerde wist je gewoon niet. Hoe belangrijk is het om het woord te kennen!

- Sociale problematiek. Je was eenzaam en gedesoriënteerd. Toen kwam er iemand van die groep die je structuur en geborgenheid bood. Die vreemde leer nam je op de koop toe.
- Hang naar het spectaculaire. Het is niet verkeerd om naar bovennatuurlijke zaken te verlangen, als men tegelijk maar nuchter blijft en stevig gefundeerd op het woord. Maar hoevelen zochten naar meer (het werd allemaal zo ‘gewoon’ bij ons... en toen was er die groep met die bijzondere eindtijdeleer of die exclusieve groep met die bijzondere openbaringen etc. Dergelijke groepen (dikwijls sekten) geven de leden vaak een gevoel van ‘bijzonder’ te zijn en wie wil dat niet? Ze hebben vaak een sterke leider, een nieuwe uitleg van de waarheid, een andere Jezus en een verwerping van het gewone christendom. Maar hoe dikwijls loopt het uit op een grote teleurstelling en niet zelden een financieel debacle!
- Het volgen van dwaalgeesten en leringen van boze geesten (1 Tim. 4:1). Paulus noemt hier het voorbeeld van het verbieden van het huwelijk en het genot van spijzen. De leer doet heel vroom aan (ascese), maar is geïnspireerd door boze geesten die altijd wel menselijke kanalen vinden om hun bedrog te verspreiden. Het uiteindelijke resultaat kan zijn: afvallen van het geloof!
Vaak is het nodig om ook zogenaamde openbaringen te onderzoeken. Wat is de oorsprong van de openbaring: God, de mens zelf of de boze geesten? Denk ook aan de zogenaamde openbaringen die Mohammed ontving (Islam), Joseph Smith (Mormonen), Mr. Moon (Unified Family), David Berg (Children of God).

Kun je voorkomen dat je in een dwaalleer terecht komt? De beste ‘methode’ is ongetwijfeld zelf een gezond geestelijk leven te leiden van woord (zwaard van de Geest) en gebed en deelname aan het gemeenteleven. Verder moet ook vooral gewezen worden op het leven in de Heilige Geest. Johannes schrijft aan zijn geestelijke kinderen:

1 Joh. 2:27 En wat u betreft, de zalving, die gij van Hem ontvangen hebt, blijft op u, en gij hebt niet van node, dat iemand u lere; maar, gelijk zijn zalving u leert over alle dingen, en waarachtig is en geen leugen, blijft in Hem, gelijk zij u geleerd heeft.

De Heilige Geest in ons wil ons waarschuwen voor dwaling. Hoe belangrijk is het om Zijn waarschuwingen steeds ook op te merken. Ook kunnen we nog wijzen op de gave van onderscheiden van geesten (1 Kor. 12:10). Een bekend geestelijk leider heeft eens gezegd: “Welke geestelijke gave je ook in de gemeente hebt, als je deze gave mist zal het in korte tijd bij jullie een puinhoop worden”.

4.4 Welk voorbeeld moet Timoteüs hier tegenover stellen?

Timoteüs moet tegenover de tegenwerking van dwaalleren zijn eigen goede voorbeeld stellen. In het gedeelte komen we hier verschillende instructies voor tegen:

- Voer geen woordenstrijd die tot niets nut is (14).

Timoteüs moet dwaze en onverstandige strijdvrage uit de weg gaan. Ze brengen verderf aan de toehoorders (14). Vele dwalenden discussiëren om de discussie en meestal loopt het uit op twisten waar niemand bij gebaat is dan alleen de duivel. De onheilige klanken, die Timoteüs moet vermijden, drijven de goddeloosheid nog verder (16). Als Timoteüs zich wel zou laten verleiden tot dergelijke discussies dan zou hij het vertrouwen van gemeenteleden verliezen.

Merk trouwens op dat er niet staat om in het geheel geen woordenstrijd te voeren. Soms is dit wel nodig. Zie bijv. Tit. 1:13 en ook Tit. 3:10:

10 Een mens, die scheuring maakt, moet jij, na hem een en andermaal terechtgewezen te hebben, afwijzen;

Ook eerder (1 Tim. 1: 3 en 4) moest Timoteüs al gemeenteleden vermanen om niet bezig te zijn met allerlei afleidende bijzaken. In zo'n situatie kan wel degelijk een woordenstrijd ontstaan die je als leider niet uit de weg kan gaan. Wel moet dat dan gebeuren zoals dat is aangegeven in vers 24, 25 en 26 (zie later).

- Zorg voor de rechte prediking (15)

De NBV vertaalt vers 15 met:

2:15 Span je in om voor God te staan als iemand die betrouwbaar is. Zorg dat je je niet voor je werk hoeft te schamen en verkondig regelrecht de waarheid.

Letterlijk staat er voor het laatste deel:

rechtsnijdend (Gr.: orthotemounta) het woord van de waarheid.

De NIV vertaalt met:

correctly handles the word of truth (zuiver omgaan met het woord der waarheid) .

Hoe belangrijk is het om het woord van God zuiver te brengen. Je kunt met de Bijbel van alles bewijzen tenzij je zuiver omgaat met het Woord van God. Wat de dwaalleraren brachten was allesbehalve zuiver en zij zullen zich te zijner tijd schamen voor God. Een dienstknecht van God moet zorgen voor de rechte prediking in overeenstemming met het woord der waarheid. Hiervoor is dikwijls veel voorbereiding vereist.

- Zorg dat je rein blijft (20,21)

Vers 19 is opvallend. Er lijkt zoiets te staan als: Het geloof van degenen die echt bij God horen en zich niet inlaten met ongerechtigheid zal niet afgebroken kunnen worden. Zonde opent namelijk de poort voor 'dwaalgeesten' en dwaling.

Het hierop volgende vers lijkt daarbij aan te sluiten (het woordje 'doch'). De gemeente kan vergeleken worden met een groot huis en de voorwerpen zijn gemeenteleden. Er zijn gemeenteleden die, omdat ze een rein leven leiden, door God voor elke taak kunnen worden gebruikt. Maar er zijn ook leden die zich op de één of andere manier ingelaten hebben met een valse leer, een nutteloze woordenstrijd of een andere vorm van zonde. Zij zijn voor God praktisch onbruikbaar. Alleen als iemand zich laat reinigen van allerlei vorm van zonde dan wordt hij weer bruikbaar. Kan met de reiniging ook bedoeld zijn 'een niet meer omgaan met de dwaalleraren (Hymeneüs en Filetus)'? Ik denk het wel, mogelijk zijn beide uitleggingen correct, al geef ik de voorkeur aan de eerste. Deze verklaring sluit ook aardig aan bij het volgende vers. Ook tegen Timoteüs (zelf nog vrij jong) zelf wordt gezegd:

- Schuw de begeerten der jeugd (22)

Wat zijn typische jeugdige begeerten? Het gelijk willen hebben, woordenstrijd, ambitie, sensuele zaken, leuk willen doen, ongeduld, ruwheid etc. In plaats daarvan moest hij jagen naar gerechtigheid, trouw...We zijn dit ook al tegengekomen bij 1 Tim. 5:11. Overigens wordt hij ook opgeroepen om naar vrede te jagen met andere gemeenteleden. Vrede is een kostbare, maar allesbehalve vanzelfsprekende zaak binnen een gemeente. Als de onderlinge vrede verstoord is onder christenen dan is het moeilijk werken. Niet voor niets zei de Heer Jezus tegen zijn discipelen:

Mar. 9:50 Hebt zout in uzelf en houdt vrede onder elkander.

Opvallend is dat er in Hand. 9:31 vermeld wordt:

De gemeente dan door geheel Judea, Galilea en Samaria had vrede....

Bij het streven naar vrede hoort wel:

22.....die de Here aanroepen uit een rein hart

Met hen is het streven naar vrede een haalbare zaak, maar met de anderen is vrede vaak onmogelijk. Timoteüs zal dat in zijn confrontaties met de dwaalleraren maar al te vaak ervaren hebben.

- Bestraf de dwarsdrijvers met wijze zachtmoedigheid (25)

Toch is het voor Timoteüs wel nodig om de dwarsdrijvers te bestraffen, maar dan wel met zachtmoedigheid. Een 'harde' confrontatie kan wel uitmonden in het winnen van het argument, maar de betrokkene kun je ermee kwijtraken. Neen, het is de zachtmoedige bestraffing die deuren kan openen die anders gesloten blijven. Hierdoor kan God de betrokkene mogelijk nog uit de strik van de duivel halen. Dat deze vrucht van de Geest in een ieder van ons toch meer tot wasdom zal komen!

Kortom, tegenover het slechte voorbeeld van de dwaalleraren moet Timoteüs zijn eigen goede voorbeeld stellen van een zuivere prediking en een reine levenswandel. Dit komt overeen met wat Paulus al eerder aan Timoteüs schreef:

1 Tim. 4:16 Zie toe op uzelf en op de leer, volhard in deze dingen; want door dit te doen zult gij zowel uzelf als hen, die u horen, behouden.

Een reine levenswandel is een voorbeeld voor velen in de gemeente, maar het is het goed voor jezelf immers:

1 Tim. 4:8 Want de oefening van het lichaam is van weinig nut, doch de godsvrucht is nuttig tot alles, daar zij een belofte inhoudt van leven, in heden en toekomst.

Wat houdt de belofte van leven in voor heden en toekomst? De voortdurende relatie met God en het ervaren van Zijn leiding in je leven. Ondanks het lijden en de tegenstand, die onvermijdelijk is (3:12), is er ook de vrede en de blijdschap door de Heilige Geest en in de toekomstige eeuw het altijd bij de Heer zijn.

4.5 Vragen bij hoofdstuk 4

1. Jaren geleden kwam er door middel van een brief een oproep om alles te verkopen want de opname van de gemeente was nabij. Hoe zou u met zo'n oproep omgaan?
2. Kan een trouwe, toegewijde discipel van de Heer Jezus geestelijk misleid worden? Waarom wel of niet?
3. Waarom vinden we het, in het algemeen, zo moeilijk om iemand terecht te wijzen? Aan welke voorwaarden moeten we voldoen om iemand terecht te wijzen (Mat. 7:1-6, Kol. 3:16).
4. Hoe kunnen we jagen naar liefde en vrede in de gemeente (2:22)? Welke praktische handvaten hebt u hiervoor?
5. Iemand stelt aan een oudste de vraag: Waarom dragen de zusters bij ons geen hoofddoekjes (1 Kor. 11:6) en in sommige andere gemeentes wel? De oudste antwoordt dat we ons met dat soort onverstandige strijdvrage niet bezig houden, het gaat er immers om dat mensen gered worden voor de eeuwigheid. Wat vindt u van dit antwoord en hoe zou u geantwoord hebben?

Verwijzingen

1. *Gordon D. Fee, 1and2 Timothy, Titus, New International Biblical Commentary, Hendrickson Publishers, Inc. 1988, Massachusetts, pag. 241*
2. *Studiebijbel Nieuwe Testament, Digitale editie 2005*
3. *Gordon D. Fee, 1and2 Timothy, Titus, New International Biblical Commentary, Hendrickson Publishers, Inc. 1988, Massachusetts, pag. 243*

5. Zware tijden 3:1-17

5.1 Inleiding

In dit gedeelte gaat Paulus verder met de dwalenden maar hij verbindt ze verder met de algehele toestand van de mensheid in de laatste dagen. De term ‘laatste dagen’ is een uitdrukking die gebruikt wordt voor de tijd na Pinksteren tot aan de wederkomst, maar ook wel voor de tijdsperiode vlak voor de wederkomst van Christus [1]. Het lijkt me dat Paulus vooral de eerste betekenis op het oog had (althoewel een toepassing op de tijd van de wederkomst zeker gerechtvaardigd is, er staat ook: zullen komen). Timoteüs moet zich niet laten beïnvloeden door de dwalenden maar blijven bij wat hem geleerd en toevertrouwd is (3:14).

5.1 Een deprimerende opsomming

Er volgt een deprimerende opsomming van het karakter van de mensen in de laatste dagen en dat komt inderdaad overeen met wat we heden ten dage waarnemen, maar ook in de tijd van Paulus. We geven de vertaling van de NBV:

- 3:1 Onthoud het volgende goed: wanneer de laatste dagen van deze wereld aanbreken, komen er zware tijden.*
2 De mensen zullen egoïstisch zijn en op geld belust, verwaand en hoogmoedig, anderen beledigen en hun ouders de gehoorzaamheid weigeren; ze zullen ondankbaar zijn, niets heilig achten,
3 geen gevoel tonen en onverzoenlijk zijn, kwaadspreken, zichzelf niet beheersen en wreed en onmenselijk zijn tegenover anderen;
4 verraderlijk, roekeloos en opgeblazen, meer gehecht aan genot dan aan God;

Wat ook bijzonder opvalt is dat deze mensen nog wel ‘naar de kerk gaan’, ze hebben alleen meer liefde voor genot dan voor God en houden een schijn van godsvrucht op, maar verloochenen de kracht ervan. De opdracht van Paulus aan Timoteüs is om ook dezen op een afstand te houden (5). Het woordje ‘ook’ laat zien dat het hier om een ander type dwalenden gaat dan in hoofdstuk 2, hier hebben ze een meer losbandig karakter [2].

De verzen 6 tot en met 9 tonen een andere karaktertrek van deze dwalenden: Ze zijn zeer bedreven in het zich indringen in de huizen en in het vervolgens inpalmen van ‘toegeeflijke’ vrouwen. Misschien gaan ze op bezoek, terwijl de echtgenoot weg is, om wat interessant onderwijs te geven en zich vervolgens mogelijk ‘in natura’ te laten betalen. Deze lieden (bedoeld zijn de vrouwtjes, maar het geldt net zo goed voor de ‘leraren’) zijn, zo staat er, met zonden beladen en worden gedreven door velerlei begeerten. Ze zijn voortdurend uit om iets nieuws en interessants te leren maar komen, triest genoeg, nooit tot erkenning van de waarheid.

5.2 Jannes en Jambres

Hier worden Jannes en Jambres genoemd als de tegenstanders van Mozes. Hun namen als zodanig komen niet in de Bijbel voor maar wel in de Joodse traditie [3]. Het zouden de hoofdtovenaars zijn van Farao (Ex. 7:11 ev.) en ze deden met hun toverkunsten de wonderen van Mozes na tot aan de derde plaag: de muggen, deze konden ze niet tevoorschijn roepen. Ze stonden de waarheid tegen omdat ze valse wonderen (occulte wonderen) deden en zo de macht van God na-aapten.

Het denken van deze ‘leraren is bedorven en hun geloof (ze waren dus niet echt ongelovig) kan de toets niet doorstaan. Maar uiteindelijk zal God ervoor zorgen dat hun onzinnigheid aan het licht komt.’

5.3 Hoe komen dergelijke lieden in de gemeente?

De vraag is hoe zo iets kan ontstaan. Ik acht het in niet uitgesloten dat dergelijke lieden als echte gelovigen begonnen zijn. Ergens hebben ze dan het spoor van hun het geloof verlaten (bijvoorbeeld doordat ze hun geweten geweld aandeden, 1 Tim. 1:19). In plaats dat ze vernieuwd werden door de hervorming van hun denken (Rom. 12:2) kreeg satan steeds meer invloed op hun denken. Hij sluit gemakkelijk aan bij hun vleselijke begeerten om interessant of aantrekkelijk te zijn en weet zo hun denken te veroveren zodat ze bijna onvatbaar worden voor de waarheid en nog heel moeilijk correctie aanvaarden, tenzij God genadig ingrijpt (2:25). Niet voor niets roept de Hebreeënschrijver ons op:

Heb.3:13 maar vermaant elkander dagelijks, zolang men nog van een heden kan spreken, opdat niemand van u zich verharde door de misleiding der zonde;

Dwaalleraren en dwaalprofeten begeven zich onder het volk Gods in schapenvacht en zijn dus niet altijd gemakkelijk te herkennen. De Heer Jezus zegt van hen:

Mat. 7:20 Zo zult gij hen dan aan hun vruchten kennen.

Dus aan datgene wat zij voortbrengen worden ze gekend! Wat brengen deze dwalenden voort? Woordenstrijd, twisten, afwijkende leringen en een zeker geen onberispelijk gedrag. Timoteüs zal dus zeker geen moeite hebben gehad, mede door de brieven van Paulus, om dergelijke lieden te herkennen en op een afstand te houden.

Een belangrijk kenmerk van dergelijke lieden staat in 3:4:

....met meer liefde voor genot dan voor God

Let wel, de Bijbel is niet tegen genot. Het waren juist de dwaalleraren die het genot van spijzen verboden (1 Tim. 4:3). Maar als genot belangrijker wordt dan de liefde tot God dan is er iets grondig mis. God liefhebben hoort bij het grote liefdegebod (Luk. 10:27) en God wil ieder die Hem toebehoort brengen tot het punt waar hij/zij van harte de belijdenis van David in Ps. 16:2 nasprekt:

Ik heb tot de HERE gezegd: Gij zijt mijn Here, ik heb geen goed buiten U.

Alles kan ons afgenomen worden (geld, gezondheid etc.) maar niets en niemand kan God van ons afnemen (Rom. 8:38 en 39). We hebben zelf wel de mogelijkheid om bij de Vader weg te lopen, maar dan zal Hij ook alles doen om ons weer terug te krijgen.

5.4 Ooit bekeerd?

Het kan echter ook goed zijn dat dergelijke ‘schijngodvruchtigen’ nooit echt een bekering hebben meegemaakt. Ze zijn in de gemeente gekomen maar hebben nooit een echte wedergeboorte doorlopen. De Heilige Geest bewerkt vrucht in het leven van de gelovige, maar als het karakter overeenkomt met de beschrijving van de eerste vier verzen en er geen verandering merkbaar is dan moet men zich ernstig afvragen of de betrokkene zich ooit echt bekeerd heeft. In 2:19 staat:

2 Tim. 2:19 En toch staat ongeschokt het hechte fundament Gods met dit merk: De Here kent de zijnen, en: Een ieder, die de naam des Heren noemt, breke met de ongerechtigheid.

Blijkbaar hebben dergelijke lieden niet met de ongerechtigheid gebroken. De tegenwerping die men weleens hoort is: Ja maar, ze geloven toch in Jezus? Daarom is het van belang om goed uit te leggen wat geloven in Jezus betekent. Sommigen denken namelijk dat Jezus aannemen en in Hem geloven niet veel meer betekent dan aannemen dat Hij echt bestaat en ook dat Hij een goed persoon is. Maar Jezus aannemen en in Hem geloven betekent vooral dat je heel persoonlijk je vertrouwen op Hem stelt voor tijd en eeuwigheid (Hand. 16:31, en dat is een zaak van je hart en niet alleen van je hoofd) en dat je je afkeert van je zonden en je toekeert naar God en Jezus (dat is bekering) en voortaan tot Zijn eer gaat leven. Dat betekent ook jezelf verloochenen en dagelijks je kruis op je nemen (Luk. 9:23). Dan worden je zonden vergeven en ontvang je de Heilige Geest en Die stelt je in staat naar Gods wil te leven. Als dit niet duidelijk is bij mensen dan kunnen er onduidelijke bekeringen ontstaan die vaak helemaal geen bekeringen zijn. Het trieste is dan dat men meent behouden te zijn, terwijl dat in werkelijkheid niet zo is. Zijn dit de mensen waar Jezus later tegen zal zeggen:

Mat. 7:23 :Ik heb u nooit gekend; gaat weg van Mij, gij werkers der wetteloosheid.?

Let wel, deze mensen zijn ook ‘actief’ geworden (Mat. 7:22), maar de motivatie erachter was blijkbaar niet goed. De ‘leraren’ uit 3:6 waren ook ‘actief’ maar toch deugde hun werken niet.

Daarom is het van belang dat erop gelet wordt dat bij mensen die in de gemeente komen een goed fundament ligt (Heb. 6:1,2). Een fundamentenkring doorlopen is een goede zaak al is dit op zich nog geen waarmerk voor een echte bekering gevolgd door een proces van discipelschap. Er is niets op tegen om het ‘fijn’ te vinden in de gemeente als er tegelijk maar sprake is van echte toewijding aan de zaak van Christus. Zonder deze toewijding zal men moeilijk ‘inzetbaar’ zijn in de gemeente, uiteindelijk vastlopen en mogelijk de gemeente uiteindelijk weer verlaten.

Met nadruk moet er nog op gewezen worden dat een moeilijke inzetbaarheid niet altijd wijst op een gebrek aan bekering. Er kan ook sprake zijn van ernstige teleurstelling in andere gemeenten, eerder geestelijk misbruik door dwalende leiders, gebondenheden etc. Laat het pastoraat hier steeds met wijsheid mee omgaan.

5.5 Gij daarentegen....

Tegenover de handelwijze van de dwaalleraren stelt Paulus de handelwijze van Timoteüs. Door alle negatieve voorbeelden zou hij geestelijk van de wijs kunnen raken, hij heeft echter volle aandacht geschonken aan het goede voorbeeld van zijn 'geestelijk mentor' Paulus. Timoteüs leerde van Paulus en ging vooruit, de dwaalleraren leerden ook steeds maar maakten zelf geen wezenlijke vooruitgang. Hun denken was bedorven. Dit doet me denken aan wat de Heer Jezus zegt tegen de Joden die in Hem 'geloofden':

*Joh. 8:43 Waarom begrijpt gij niet wat Ik zeg? Omdat gij mijn woord niet kunt horen.
44 Gij hebt de duivel tot vader en wilt de begeerten van uw vader doen.*

Timoteüs had veel van Paulus geleerd en niet alleen qua kennis, er staat dat hij volle aandacht geschonken heeft aan: wijze van doen, bedoeling...Hij leerde ook van de levenswandel van Paulus en dat spreekt vaak nog sterker dan alleen woorden. Hoe belangrijk is het dat 'jong bekeerden' goede voorbeelden hebben in godvruchtige ouderen. Paulus kon zeggen:

Fil. 3:17 Weest allen mijn navolgers, broeders, en ziet op hen, die evenzo wandelen, gelijk gij ons tot voorbeeld hebt.

Goede voorbeelden zijn 'aanschouwelijk onderwijs' en ze zijn van onschatbare waarde voor (jonge) discipelen. Daarom worden leiders ook opgeroepen om 'voorbeelden der kudde' te zijn (1 Pet. 5:3).

5.6 Vervolgingen

Paulus spreekt hier over de vervolgingen en het lijden die hem troffen te Antiochië, Ikonium en Lystra. In Antiochië hadden ze eerst 'succesvol' het evangelie gebracht maar uit pure nijd stookten de aanwezige Joden enkele voorname lieden in de stad op en ze verwekten een vervolging tegen Paulus en Barnabas en dreven hen de stad uit (Hand. 13:50).

In Ikonium gebeurt iets dergelijks (hoewel de apostelen tekenen en wonderen doen) en ze moeten ook deze stad uit (Hand. 14:5).

In Lystra woonde een man die van de geboorte af geen macht had over zijn voeten en nooit had kunnen lopen. Hij was een aandachtig toehoorder van Paulus en Paulus zag dat hij geloof had om genezing te vinden. Hij wordt genezen maar de aanvankelijk zeer enthousiaste menigte wordt weer omgepraat door de jaloerse Joden uit de vorige steden en uiteindelijk wordt Paulus gestenigd (Hand. 14:19) en men sleepte hem meer dood dan levend de stad uit. Maar toen de discipelen hem omringd hadden stond hij op en ging de stad binnen en de volgende dag vertrok hij met Barnabas naar Derbe.

Opvallend is dat, nadat zij in Derbe het evangelie hadden gebracht, ze weer terugkeren naar Lystra, Ikonium en Antiochië om de zielen der discipelen te versterken en in elke gemeente oudsten aan te wijzen.

Fee [4] vraagt zich nog af waarom Paulus bij het opnoemen van zijn vervolgingen niet de latere vervolgingen noemt waarbij Timoteüs duidelijk aanwezig was. Paulus noemt wel de vervolgingen uit de tijd dat Timoteüs discipel werd en hij zal de steniging van Paulus te Lystra ook meegemaakt hebben want Lystra was zijn geboorteplaats. Fee gelooft dat Paulus

dit deed omdat de vervolgingen uit de begintijd van de christelijke levenswandel een diepere indruk op de jonge discipel maakten.

Paulus heeft al deze vervolgingen doorstaan en de Here heeft hem uit alle vervolgingen gered. Let wel, de Here heeft hem niet van alle vervolgingen gered maar wel uit alle vervolging. Paulus overleefde steeds, maar de ellende werd hem allesbehalve bespaard.

Iedere ware christen zal een bepaalde mate van lijden ondervinden ten gevolge van zijn of haar verbondenheid met Christus. Zie hiervoor ook Mat. 5:10,11 en 12.

Slechte mensen en bedriegers (en hier duidt Paulus in het bijzonder op de dwaalleraren) gaan echter van kwaad tot erger. Ze verleiden en worden verleid.

5.7 Blijf bij wat je geleerd is

Blijf bij wat je geleerd en toevertrouwd is....Blijkbaar deden de dwaalleraren dat niet, ze weken daarvan af. Dit suggereert wat mij betreft dat ze mogelijk wel een tijdlang op de goede weg zijn geweest maar toch door de een of andere oorzaak het spoor van het geloof kwijtraakten. Vers 14, letterlijk vertaald vanuit de grondtekst luidt:

u maar blijf in wat u geleerd en gelovig aangenomen hebt wetend van wie u hebt geleerd

Timoteüs wordt gewezen op degenen die hem onderwezen hebben op het pad van het geloof. Wie waren dat? In de eerste plaats zijn moeder en grootmoeder (1:5) (door hen kent hij van zijn jeugd af aan de Heilige Schriften, dat is het OT), verder de vele getuigen (2:2), mogelijk ook andere apostelen en ook Paulus zelf. Wanneer we herinnerd worden aan de betrouwbare mensen die ons onderwezen over de Schriften en het geloof dan zullen we niet gemakkelijk dit pad verlaten. Een godvruchtig voorbeeld uit het verleden kan van onschatbare betekenis zijn voor de keuzes die we later maken.

Het OT wijst op vele plaatsen naar de Heer Jezus (o.a. Jes. 53). Deze kennis moet gepaard gaan met geloof in Jezus Christus. Uitgaande van het OT kan bewezen worden dat Hij de Christus is en dat redding in Hem wordt gevonden [5].

5.8 Al de Schrift...

De HSV vertaalt het begin van vers 16 als:

Heel de Schrift is door God ingegeven

Deze vertaling is wat duidelijker dan de vertaling van de NBG:

Elk van God ingegeven Schriftwoord

Deze vertaling, hoewel technisch mogelijk, suggereert dat er ook Schriftgedeelten kunnen zijn die niet zijn geïnspireerd en dit laatste is zeker onjuist. Het gaat hier over het OT en Paulus geloofde naar de opvatting van de Farizees partij dat alle geschriften uit het OT door God geïnspireerd waren [6]. Voor het 'door God ingegeven' staat het Griekse woord

‘theopneustos’ en het betekent letterlijk: ‘door God uitgeademd’. Gods Geest en de menselijke inspanning samen zorgden voor zowel een menselijk alsook een Goddelijk boek.

Het één en ander betekent dat de Bijbel een volkomen betrouwbaar boek is, foutloos, althans in de oorspronkelijke geschriften. De Heilige Geest inspireert geen fouten. De fouten die we nu nog in verschillende vertalingen kunnen tegenkomen zijn ‘vertaalfouten’ of ‘overschrijffouten’.

Ook valt men weleens over de wetenschappelijke nauwkeurigheid van de Bijbel. Zo noemt de Heer Jezus in Mat. 13:31 en 32 het mosterdzaadje het kleinste van alle zaden. Wetenschappelijk gezien is dit niet juist omdat het orchideeëenzaadje nog kleiner is. Maar voor de mensen in Israël, waar Jezus voor sprak, was het mosterdzaadje inderdaad het kleinste zaadje dat ze kenden. De uitspraak van de Heer Jezus was dus ‘context afhankelijk’ en niet absoluut.

Vervolgens worden vier ‘gebieden’ genoemd waarvoor de Schrift gebruikt kan worden:

4. onderrichten

Dit betreft het bijbrengen van de gezonde leer aan de gelovigen

5. weerleggen

Het aan het licht brengen en het bestrijden van dwaalleer. Voor Timoteüs was dit heel actueel.

6. verbeteren

Het gaat hier om het verbeteren van het karakter [7]

7. op te voeden in de gerechtigheid

Het opvoeden van gelovigen tot een rechtvaardig leven, natuurlijk zit dit ook al min of meer in het voorafgaande besloten.

Het bovenstaande geldt voor elke gelovige die zich goed wil laten toerusten, maar voor Timoteüs zal dit een bijzonder accent hebben gehad. Hij was vooral verantwoordelijk om in Efeze de gezonde leer te brengen en dwalingen te bestrijden. Ook het feit dat Paulus het enkelvoud gebruikt: o mens Gods suggereert dat hij speciaal Timoteüs op het oog had [8], howel de toepassing natuurlijk voor ons allen is.

5.9 Vragen bij hoofdstuk 5

1. Wat had het voor zin om Timoteüs te waarschuwen voor zware tijden?

2. Iedere christen, zeker de pasbekeerde, zou een geestelijke mentor moeten hebben (naar aanleiding van vers 10). Wat vindt u van deze stelling? Hoe haalbaar is dat in onze tegenwoordige gemeenten?

3. Waarom moest: ‘Timoteüs’ zich welbewust zijn van wie hij het heeft geleerd (vers 14)?
4. Iemand zegt: “Ik probeer godvruchtig te leven maar ik ben nog nooit vervolgd”(vers 12). Hoe gaat u deze persoon antwoorden?
5. Een gemeentelid komt met veel geestelijke problemen bij een oudste. In de loop van het gesprek zegt de oudste plotseling: ‘Hebt u zich weleens echt bekeerd?’. Wat vindt u van deze opmerking?
6. Iemand zegt: ‘De Bijbel is Gods woord’. Een ander corrigeert hem en zegt: ‘Nee, Gods woord is in de Bijbel’. Wat vindt u van deze ‘correctie’?

Verwijzingen

1. *Studiebijbel Nieuwe Testament, Digitale editie 2005*
2. *Ibid.*
3. *Ibid*
4. *Gordon D. Fee, 1and2 Timothy, Titus, New International Biblical Commentary, Hendrickson Publishers, Inc. 1988, Massachusetts, pag. 277*
5. *Studiebijbel Nieuwe Testament, Digitale editie 2005*
6. *Ibid*
7. *W.E.Vine, Merril F. Unger, William White, Jr., Vine’s Expository Dictionary of Biblical Words. Thomas Nelson Publishers, New York 1985, pag.130*
8. *Gordon D. Fee, 1and2 Timothy, Titus, New International Biblical Commentary, Hendrickson Publishers, Inc. 1988, Massachusetts, pag.280*

6. Ik heb het geloof behouden 4:1-22

6.1 Inleiding

Dit hoofdstuk bevat de laatste woorden van de apostel Paulus in de Bijbel. De eerste vijf verzen (1 tot en met 5) zijn een dringende aansporing voor Timoteüs om toch vooral het evangelie te verkondigen, ongeacht de moeilijke omstandigheden. Het sluit ook aan op het voorafgaande. Bedenk daarbij dat de hoofdstukken indeling en ook de alinea indeling de keuze van de vertaler is.

In de volgende drie verzen (6,7 en 8) kondigt Paulus zijn persoonlijk einde aan.

In het laatste gedeelte (9 tot en met 22) worden vooral namen genoemd terwijl Paulus ook nog een paar woorden wijt aan de wat verdrietige ervaringen bij zijn eerste verdediging.

6.2 Verkondig het woord....

De apostel doet een dringende en plechtige oproep aan Timoteüs om toch vooral het woord te verkondigen. God en Christus zijn getuige van deze oproep (vanzelfsprekend) maar het geeft aan de oproep van Paulus een extra nadruk. Hij geeft hier twee redenen voor deze plechtige oproep:

1. Jezus Christus komt terug en zal Zijn Koninkrijk op aarde vestigen. Zowel de dan levenden als de eerder gestorvenen, die te zijner tijd opgewekt worden, zullen voor zijn rechterstoel moeten verschijnen om geoordeeld te worden. Voor deze tijd moeten de mensen het woord gehoord hebben. Door het woord leren ze de weg tot behoudenis en door het woord leren ze ook te leven naar Gods wil.

Als de Heer Jezus terugkomt dan zal Hij Zijn Koninkrijk hier op aarde gaan vestigen en de gelovigen zijn in principe bestemd om met Hem mee te regeren. Wat er allemaal aan voorafgaat en wat er daarna gebeurt, behoort tot de leer van de laatste dingen (eschatologie) en in het kader van deze studie wordt dat teveel om daar op in te gaan. Wel is het van belang om aan te geven dat ieder mens door Jezus geoordeeld zal worden voordat hij/zij zijn/haar eeuwige bestemming bereikt. Twee teksten in het NT spreken over de rechterstoel:

2 Kor. 5:10 Want wij moeten allen voor de rechterstoel van Christus openbaar worden, opdat een ieder wegdrage wat hij in zijn lichaam verricht heeft, naardat hij gedaan heeft, hetzij goed, hetzij kwaad.

Rom. 14:10 Gij echter, wat oordeelt gij uw broeder? Of ook gij, wat minacht gij uw broeder? Want wij zullen allen gesteld worden voor de rechterstoel Gods.

Dat het in de eerste tekst over de rechterstoel van Christus gaat en in de tweede over de rechterstoel Gods maakt geen verschil. De Vader heeft immers het gehele oordeel aan de Zoon gegeven (Joh. 5:22).

Ieder mens zal voor de rechterstoel moeten verschijnen, maar het lijkt erop, gezien de context, dat het in de genoemde teksten gaat over het oordeel over gelovigen. Dit oordeel vindt waarschijnlijk plaats kort na de wederkomst. Een gelovige wordt niet meer veroordeeld immers:

Joh. 5:24 Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u, wie mijn woord hoort en Hem gelooft, die Mij gezonden heeft, heeft eeuwig leven en komt niet in het oordeel, want hij is overgegaan uit de dood in het leven.

De werken van de gelovige zullen wel degelijk beoordeeld worden en op grond daarvan zal zijn/haar positie in de eeuwigheid worden vastgesteld. Er zal verschil zijn in beloning (Dan. 12:3, Luk. 19:17,19) en er is ook ‘alleen maar gered zijn’ (1 Kor. 3:15). Verder staat er ook:

Opb. 22:12 Zie, Ik kom spoedig en mijn loon is bij Mij om een ieder te vergelden, naardat zijn werk is.

Het is waar dat we gerechtvaardigd worden door geloof maar geoordeeld worden naar onze werken.

In Opb. 20:11-15 is sprake van het laatste oordeel, dat echter valt na het millennium (duizendjarig rijk). Het lijkt erop dat hier (vooral) de ongeredden door Jezus geoordeeld worden en ook hier is er sprake van ‘naar hun werken’. Hier wordt pas definitief met de dood en het dodenrijk afgerekend. Merk op dat zowel de dood alsook het dodenrijk hier voorgesteld worden als personen (volgens Derek Prince zijn het demonische engelen, zie ook Opb. 6:7). De doden worden nu, als hun naam niet in het boek des levens is, geworpen in de poel van vuur.

2. Er komt een tijd dat de mensen de gezonde leer niet meer verdragen. Dit gold al in die tijd (denk maar aan de dwaalleraren), maar ook in de dan toekomstige tijd. Eigenlijk is het door de eeuwen heen steeds het geval geweest en deze oproep aan Timoteüs kan mijns inziens dan ook worden opgevat als een oproep om het Woord toch vooral te verkondigen aan die mensen, waarvan de oren nog niet verwend zijn.

Steeds zijn er blijkbaar dwaalleraren geweest die zich voor het karretje van de ‘verwenden’ hebben laten spannen, hoewel elke prediker moet oppassen voor de val om mensen te laten horen wat ze graag willen horen. Paulus zegt:

Gal. 1:10 Tracht ik thans mensen te winnen, of God? Of zoek ik mensen te behagen? Indien ik nog mensen trachtte te behagen, zou ik geen dienstknecht van Christus zijn.

Timoteüs moet het woord verkondigen en wel op een manier die heel indringend is met de toevoeging: gelegen of ongelegen. Het is niet helemaal duidelijk [1] of dit gelegen of ongelegen nu Timoteüs zelf betreft of zijn toehoorders. De context pleit voor het laatste maar de persoon van Timoteüs zou voor het eerste pleiten. Misschien moeten we beide mogelijkheden openhouden.

Wat hoort er bij de verkondiging (zie vers 2)?

- wederleg. Dwalingen moeten weerlegd worden, anders blijven ze bestaan, Hier wordt voor weerleggen het Griekse werkwoord ‘elegcho’ gebruikt. Dit wordt ook gebruikt in

1 Tim. 5:20 en Mat. 18:15. In de laatste twee gevallen wordt het met ‘bestrafen’ vertaald.

- bestraf (Gr. epitimao ww.). Ernstig toespreken, zodat men beseft dat het om een ernstige zaak gaat. Dit is in veel moderne prediking veelal afwezig. De van nature weinig assertieve Timoteüs zal dit best moeilijk gevonden hebben.
- bemoedig (Gr. parakaleo ww.) Aanmoedigen in goede zaken hoort er ook bij.
- met alle lankmoedigheid (een lankmoedige houding versterkt je argumenten)
- onderrichting (wijze onderrichting vanuit het woord)

Kent Hughes geeft in [13] het voorbeeld van Calvijn. Deze was gewend zich vooral terug te trekken in zijn studeerkamer om zich te wijden aan zijn studies. Toen Calvijn Genève bezocht overtuigde William Farel Calvijn op indringende wijze van de noodzaak om zijn studies ook productief te laten zijn voor het Koninkrijk van God. Voortaan zou, alles wat Calvijn schreef, bijdragen aan de verkondiging van het woord.

Juist omdat er zoveel ‘verdichtfels’ zijn moet Timoteüs het hoofd koel houden en zich niet laten meeslepen door alles waar de mensen mee aankomen. Dat de bediening van Timoteüs lijden met zich meebrengt is al eerder aangehaald (1:8, 2:3). De goede boodschap van een ‘evangelist’ roept veel weerstand op. Zondaars verzetten zich tegen hun eigen redding, geïnspireerd door satan die niet wil dat mensen behouden worden.

6.3 Ik heb het geloof behouden

Paulus beseft dat zijn bediening hier op aarde zijn einde nadert. Hoe hij dat wist staat er niet bij, mogelijk had de Heer hem dat zelf duidelijk gemaakt net zoals bij Petrus (2 Pet. 1:14). Zijn leven gaat uitgegoten worden als een plengoffer voor de Heer en dat betekent dat Paulus verwacht dat de tijd gekomen is (hoewel niet onmiddellijk) dat Hij zijn leven moet geven voor de dienst aan zijn Heer.

Vers 7 begint met: ik heb de goede strijd gestreden. Welke strijd? De strijd voor het geloof aan het evangelie (Fil. 1:27, 28). Geweldig als je zo op je leven kunt terugkijken, want hoevelen strijden de verkeerde strijd! Strijd om geld, aanzien, gelijk hebben etc. Paulus heeft ook zijn (wed)loop ten einde gebracht. Onze wedloop begint bij onze wedergeboorte en eindigt, als het goed is, op het moment dat we naar de Heer gaan.

Ik heb het geloof behouden, wat een bijzondere uitspraak is dit! Had Paulus, die zoveel met de Heer had meegemaakt (zie bijv. 2 Kor. 12:4, maar ook zijn verblinding op de weg naar Damascus), zijn geloof (in de zin van vertrouwen op God en de Heer Jezus) weer kunnen verliezen? Zoiets is niet onmogelijk. In het leven van een gelovige kan de wortel der verbittering komen die in het ergste geval resulteert in het verliezen van het geloof. (1 Kor. 8:11, Rom. 14:20).

Hier moet nogmaals gewezen worden om de goede strijd te strijden met een goed geweten (1 Tim. 1:19). Onlangs las ik het trieste verhaal van een man die op een belangrijke plaats stond in de evangelische wereld. Hij beging een misstap op het gebied van de huwelijksrouw, maar blijkbaar werd hier niet grondig mee afgerekend. Vervolgens ontstonden er twijfels over de Bijbel door wetenschappelijke argumenten van een kennis en weer later werd hij ernstig teleurgesteld in medechristenen. Toen gaf hij het geloof op, voorwaar een enorme val!

Satan zal zijn giftige pijlen voortdurend afschieten op verschillende gebieden in ons bestaan. Hoe belangrijk is het om steeds de wapenrusting Gods aan te doen (Ef. 6:10 ev.)

Fee[2] noemt ook nog ‘het geloof behouden’ als het vasthouden aan de juiste leer en ook het loyaal blijven aan je bediening. Alle drie aspecten zijn, min of meer, met elkaar verweven.

Paulus verwachtte de krans der rechtvaardigheid, die Hij van de Heer Jezus ‘te dien dage’ (bij Zijn komst, zie ook 1:12,18) in ontvangst zou mogen nemen. Paulus voegt er echter aan toe dat dit geldt voor allen die uitgezien hebben naar de wederkomst van de Heer Jezus.

Een van de belangrijkste manieren om het geloof te behouden is de persoonlijke omgang met God door een leven van woord en het gebed.

Ps. 9:10 Daarom vertrouwen op U wie uw naam kennen, want Gij hebt nooit verlaten wie U zoeken, o HERE.

6.4 Persoonlijke wensen en mededelingen

Paulus wil graag dat Timoteüs zo snel mogelijk komt. In vers 21 omschrijft hij het nader: voor de winter. Waarschijnlijk omdat hij zijn mantel dan extra nodig had, maar ook omdat er gedurende de wintermaanden (november tot maart) geen scheepvaartverkeer was. Maar de reden om spoedig te komen wordt vooral gegeven in het volgende vers: het verlaten van Paulus door Demas uit liefde voor de tegenwoordige wereld. Paulus was toch al vrij eenzaam, alleen Lukas was nog bij hem. Maar het vertrek van Demas naar Tessalonica (voor zaken?) heeft Paulus pijnlijk getroffen. Wiersbe [3] suggereert een geleidelijke achteruitgang bij Demas. In Philemon 24 wordt hij, samen met Markus en Lukas nog gerekend tot zijn medewerkers. In Kol. 4:14 wordt hij gewoon Demas genoemd terwijl hij in deze brief Paulus verlaat uit liefde voor de tegenwoordige wereld.

Een andere reden waarom Timoteüs spoedig zou moeten komen was mogelijk dat de rechtszaak van Paulus aanstaande (?) was. Bij de eerste zitting had Paulus geen enkele steun gehad en nu zou hem de aanwezigheid van Timoteüs heel welkom zijn.

Paulus is weleens bekritiseerd omdat hij Timoteüs uit Efeze weghaalde terwijl hij daar toch hard nodig was. We moeten hier echter drie zaken bij bedenken:

- Tychikus was al naar Efeze gezonden (waarschijnlijk) om Paulus te vervangen (4:12)
- Ook Paulus had behoefte aan steun
- Mogelijk had Paulus nog belangrijke instructies voor Timoteüs

Crescens, van wie verder uit de Bijbel niets bekend is, is naar Galatië (tegenwoordig Midden Turkije) vertrokken en Titus (bekend uit het volgende boek) naar Dalmatië (tegenwoordig Kroatië). Lukas, die bij Paulus was, kennen we als de geliefde geneesheer, en de schrijver van het Lukas-evangelie en het boek Handelingen.

Markus, eveneens bekend van het Markus evangelie ging met Paulus mee op zijn eerste zendingsreis, maar hij haakte af (Hand. 13:13). Later werd hij de oorzaak van een twist tussen Barnabas en Paulus omdat de laatste hem niet weer wilde meenemen en Barnabas wel. Nu wil Paulus dat Timoteüs hem meeneemt, want hij is voor Paulus van veel nut voor de dienst. Zaken kunnen gelukkig ook veranderen ten goede! Timoteüs moet ook de mantel meenemen die Paulus mogelijk, in der haast bij Karpus (verder onbekend) te Troas liet liggen.

en ook nog de boeken (geschriften uit het OT) en de perkamenten (boekrollen waar in plaats van papyrus nu dierenhuiden gebruikt werden, perkamenten waren veel duurder [6]). Was Paulus deze ook vergeten?

In het volgende vers noemt Paulus Alexander, de koperslager, die hem veel kwaad heeft berokkend. Waar God werkt heeft satan ook zijn knechten. De NBG verwijst hier naar 1 Tim. 1:20, maar het is niet zeker of het hier om dezelfde Alexander gaat. want Alexander was een gebruikelijke naam in die dagen. In ieder geval heeft Paulus flinke problemen met deze Alexander gehad. Pawson [4] suggereert dat hij Paulus verraden heeft zodat Paulus gevangen werd genomen, maar uit de Bijbelse gegevens is dit niet met zekerheid af te leiden. Ook Timoteüs, die naar Rome (waar Alexander mogelijk verbleef) zal komen moet zich voor hem in acht nemen.

De Here zal hem vergelden naar zijn werken. We lezen hier niet, zoals in het volgende vers, dat Paulus de wens uitsprak dat het kwaad Alexander niet zal worden toegerekend. In ieder geval laat Paulus het oordeel aan de Heer over en dit is ook Bijbels. In Rom. 12:14 staat dat we moeten zegenen hen die ons vervolgen, terwijl 12:19 spreekt over een vergelding van Godswege. Het één sluit het ander niet uit. Fee[5] spreekt over een eschatologische vergelding, maar vergelding in dit leven is evengoed mogelijk (Spr. 11:31).

6.5 Uit de muil van de leeuw verlost

Paulus heeft blijkbaar al een eerste verdediging achter de rug en wacht nog op de finale rechtszitting waar hij ter dood zal worden veroordeeld. Bij de eerste rechtszitting heeft Paulus geen support gehad van broeders of zusters. Waarom er niemand was (en dus ook Lukas en Tychikus niet) is niet bekend, mogelijk waren ze te bevreesd. In ieder geval had Paulus wel op hun aanwezigheid gehoopt, maar hij kan hun vergeven dat ze niet gekomen zijn.

Toch is Paulus niet zonder steun geweest want, zo zegt hij, de Here heeft hem terzijde gestaan en kracht gegeven. Er staat niet bij hoe Paulus dat ervaren had, maar wel dat hij het ervaren had en dat de Heer hem kracht had gegeven. De verkondiging is tot haar recht gekomen en de heidenen hebben haar kunnen horen. De verdediging van Paulus in de rechtszaal was een getuigenis voor het evangelie geworden, immers daarvoor was hij gevangen genomen. Zo gebruikt God de (moeilijke) omstandigheden van de Zijnen. Waar ze ook zijn of komen, ze hebben het getuigenis in zich (1 Joh. 5:10) en als de gelegenheid zich voordoet kunnen ze het getuigenis laten horen.

Uit de muil van de leeuw verlost in een uitdrukking uit het OT voor de verlossing uit een groot gevaar. Hier citeert Paulus Ps. 22:22 [6]. Mogelijk bedoelt Paulus hier dat hij toen gered werd van de dood [7]. Uiteindelijk zal de Heer hem beveiligen tegen alle boos opzet en hem behouden in zijn hemels koninkrijk brengen. Natuurlijk bedoelt Paulus hier niet een ontsnapping aan zijn veroordeling. Neen, God zal niet toestaan dat satan hem wezenlijke schade toebrengt (Joh. 17:15) en hem behouden doen aankomen en dan eindigt Paulus met een lofzegging die praktisch overeenkomt met het laatste vers van het Onze Vader (Mat. 6:13b).

6.6 Groeten

Als laatste laat Paulus nog een aantal bekenden groeten, heeft hij nog een paar mededelingen, een verzoek aan Timoteüs (waarover al geschreven werd) en een zegenwens. We gaan de verschillende namen na:

Prisca en Aquila

Paulus ontmoette dit echtpaar voor het eerst in Korinte. Ze kwamen uit Rome, maar hadden die stad moeten verlaten omdat Claudius een bevel had gegeven dat alle Joden Rome uit moesten weggaan. (Hand. 18:2). Omdat ze hetzelfde handwerk deden bleef Paulus enige tijd bij hen en toen hij later naar Efeze vertrok vergezelden Prisca en Aquila hem. In Efeze legde dit echtpaar aan Apollos, een man doorkneed in de Schriften de weg Gods nauwkeuriger uit. (Hand. 18:27). In 1 Kor. 16:19 brengt Paulus (vanuit Efeze) de groeten aan de Korintiërs over van Aquila en Prisca en van de gemeente bij hen aan huis. Later vinden we ze weer te Rome waar ze blijkbaar een huisgemeente hebben (Rom. 16:3,4) en nu zijn ze blijkbaar weer te Efeze waar ook Timoteüs verblijf hield. Alles bij elkaar een mobiel echtpaar en zeer nuttig in de dienst aan de Heer. We mogen gerust aannemen dat ze niet onbemiddeld waren, immers de verschillende huizen en verhuizingen vereisen de nodige financiële middelen.

Het huis van Onesiforus.

Hierover hebben we al in 2.6 geschreven.

Erastus

De naam Erastus vinden we nog op twee andere plaatsen in het NT, Hand. 19:22 en Rom. 16:23. Het is niet zeker of het in alle gevallen om dezelfde persoon gaat (mogelijk is het de stadsrentmeester uit Rom. 16:23 [8]).

Trofimus

Trofimus (Hand. 20:4 en Hand. 21:9), uit Efeze afkomstig, was één van de reisgenoten van Paulus en Timoteüs toen zij op weg waren naar Troas. Milete lag trouwens heel dicht bij Efeze. We kunnen ons afvragen waarom Paulus Trofimus ziek achterliet. Had hij deze broeder niet kunnen genezen? Mogelijk niet en we weten niet het hoe en waarom. God heeft trouwens altijd het laatste woord als het om genezing gaat. Ook Timoteüs zelf werd, voor zover we weten, door Paulus niet verlost van zijn maagproblemen en gedurige ongesteldheden (1 Tim. 5:23).

Eubulus, Pudens, Linus, Claudia en alle broeders

Van de genoemde broeders en zusters weten we uit de Bijbel verder niets. Juist omdat hun namen genoemd worden mogen we aannemen dat het bekenden van Timoteüs waren. Uit de kerkgeschiedenis [9] blijkt dat Linus de eerste bisschop van Rome werd en dat Pudens en Claudia een echtpaar vormde die hun huis te Rome voor christenen openstelden. Claudia en Linus waren broer en zus en oorspronkelijk afkomstig uit Engeland. De vier kinderen van Pudens en Claudia zijn allen de marteldood gestorven evenals Pudens zelf.

Tenslotte de zegenwens. De zegenwens wordt eerst persoonlijk tot Timoteüs gericht en de tweede zegenwens tot de gemeente. Opvallend is de zegenwens aan Timoteüs:

22 De Here zij met uw geest

Iets dergelijks vinden we ook in Gal. 6:18, Phil. 25 en Fil. 4:23. In deze gevallen is de zegenwens tot een groep personen gericht, alleen bij Timoteüs is de wens heel persoonlijk. Moeten we hier nog iets achter zoeken? Volgens Fee [10] vertegenwoordigt ‘geest’ bij 4:22 gewoon de hele persoon. Ook in [11] wordt er geen bijzondere aandacht aan besteed. In [12] worden er wel enkele woorden aan gewijd. De geest van Timoteüs (zijn onstoffelijke deel) heeft ‘versterking’ nodig omdat Timoteüs een zware taak heeft en veel lijden moet verdragen. De laatste uitleg spreekt mij het meest aan.

6.7 Vragen bij hoofdstuk 6

1. Hoe kunnen we voorkomen dat ons gehoor verwend wordt? (vers 4)
2. Hebt u ook deel aan de goede strijd? (vers 7). Hoe ervaart u dat?
3. Vind u het ook moeilijk om het geloof te behouden? Waarom wel of niet?
4. Paulus ondervond geen support van broeders en zusters toen hij dat nodig had (vers 16). Hebt u weleens een soortgelijke ervaring gehad? Zo ja, hoe ging u daarmee om? Zo nee, hoe denkt u dat u daarmee om zou gaan?
5. De Here zou Paulus beveiligen tegen alle boos opzet en behouden in Zijn hemels Koninkrijk brengen (4:18). Wel zou Paulus gedood worden. Hoe moeten we dat ‘beveiligen’ dan zien? Moeten we zelf ook bidden om deze ‘beveiliging’?

Verwijzingen

1. Gordon D. Fee, *1and2 Timothy, Titus, New International Biblical Commentary*, Hendrickson Publishers, Inc. 1988, Massachusetts, pag. 285
2. *Ibid*, pag. 289
3. Warren W. Wiersbe, *The Wiersbe Bible Commentary NT*, Colorado Springs, U.S.A., pag. 785
4. David Pawson, *2 Tim. 3-4:22, Audiotapes*.
5. Gordon D. Fee, *1and2 Timothy, Titus, New International Biblical Commentary*, Hendrickson Publishers, Inc. 1988, Massachusetts, pag. 296
6. *Studiebijbel Nieuwe Testament, Digitale editie 2005*
7. Gordon D. Fee, *1and2 Timothy, Titus, New International Biblical Commentary*, Hendrickson Publishers, Inc. 1988, Massachusetts, pag. 298
8. *Studiebijbel Nieuwe Testament, Digitale editie 2005*
9. Zie bijv. <http://www.vlichthus.nl/joomla/index.php/brochures/67-claudia-pudens>
10. Gordon D. Fee, *1and2 Timothy, Titus, New International Biblical Commentary*, Hendrickson Publishers, Inc. 1988, Massachusetts, pag. 303

11. *Studiebijbel Nieuwe Testament, Digitale editie 2005*

12. *Baker New Testament Commentary: Libronix Digitaal Bibliotheeksysteem*

13. *R. Kent Hughes and Bryan Chapell, Preaching the Word, 1 & 2 Timothy and Titus, To Guard the Deposit, Crossway Books, Logos 6 Bible Software*